Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ FOLLI FOLLIE

ΤΣΙΛΟΓΛΑΝΙΔΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ

Εργασία υποβληθείσα στο

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση

Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης

Αθήνα

{Ιανουάριος, 2020}

Εγκρίνουμε την εργασία της

ΤΣΙΛΟΓΛΑΝΙΔΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

……

[ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗ]

ΜΠΑΛΛΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

……

[ΟΝΟΜΑ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΤΗ ΚΑΘΗΓΗΤΗ]

ΧΕΒΑΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

……

[ΟΝΟΜΑ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΤΗ ΚΑΘΗΓΗΤΗ]

ΔΕΜΟΙΡΑΚΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΣ

……

[22/ 01/ 2020]

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Η εργασία αυτή έχοντας εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο».

ΤΣΙΛΟΓΛΑΝΙΔΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ **[ΥΠΟΓΡΑΦΗ]**

……

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ 5
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 6
3. Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ QCM 9
3.1 Δίκτυο Πωλήσεων 10
3.2 Social Media 12
3.3 Χρηματοοικονομική Ανάλυση 12
3.4 Θυγατρικές στην Ασία 13
3.5 Ορκωτοί Ελεγκτές 14
3.6 Ταμειακά Διαθέσιμα 15
4. ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ QCM 17
4.1 Πορεία της Μετοχής 17
4.2 Το πόρισμα του Οίκου Alvarez & Marsal 19
4.3 Αλλαγές στο Διοικητικό Συμβούλιο της Folli Follie 22
5. ΟΙ ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΥΠΑΡΚΤΕΣ «ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ» ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ 26
6. ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ 27
6.1 Ο ρόλος της Ελεγκτικής Εταιρείας και του Ορκωτού Ελεγκτή στην Ελλάδα 27
6.2 Ο ρόλος και οι ενέργειες της ΕΛΤΕ 33
6.3 Η Ελεγκτική Εταιρεία στην Ασία 34
6.4 Οι ευθύνες του CFO της Folli Follie ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ 35
7. Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ FOLLI FOLLIE 37
7.1 Οι λόγοι που η PwC εξέφρασε αρνητική γνώμη 38
8. Η ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ FOLLI FOLLIE 47
9. ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ FOLLI FOLLIE ΜΕ ΤΗΝ ENRON 49
10. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣFOLLI FOLLIE ΜΕ ΜΕΡΙΔΑ ΠΙΣΤΩΤΩΝ ΤΗΣ 51
11. ΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ FF 53
11.1 Αγωγές εναντίον της Πολυεθνικής 53
11.2 Πρόστιμα και Διώξεις κατά της Folli Follie 54
12. ΕΠΙΛΟΓΟΣ 59
ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 61

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μελετώντας την υπόθεση της ελληνικής εταιρείας Folli Follie, εξετάσθηκε ο τρόπος πραγματοποίησης της λογιστικής απάτης και κυρίως ο ρόλος του εξωτερικού ελέγχου της στην παραποίηση των οικονομικών της καταστάσεων. Σύμφωνα με το Quintessential Capital Management (QCM), την Alvarez & Marsal, την Pricewater-houseCoopers (PwC) και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η εταιρεία για πολλά χρόνια δεν παρουσίαζε εύλογα της χρηματοοικονομικές της καταστάσεις, σε βαθμό που ο εξωτερικός ελεγκτής δεν ήταν δυνατό να μην είχε υποψιαστεί πως κάτι δεν πήγαινε καλά. «Φουσκωμένος» ισολογισμός, εικονικές καταθέσεις, ανύπαρκτα καταστήματα και σημεία πώλησης, πλασματικές πωλήσεις, είναι ορισμένες από τις παραβιάσεις στις οποίες βρήκαν ότι έχει υποπέσει η Folli Follie για μια σειρά ετών. Όμως, για χρόνια στις εκθέσεις του ελεγκτή, ο οποίος είχε την αποκλειστική ευθύνη για τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου, όλα φαίνονταν «ωραιοποιημένα» και η εταιρεία εμφανιζόταν με μεγάλο τζίρο, γεγονός που απείχε αρκετά από την πραγματική της εικόνα.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Folli Follie (FF) είναι μια ελληνική διεθνής εταιρεία, η οποία ιδρύθηκε το 1982 από τον Δημήτρη Κουτσολιούτσο στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Αθήνα, κατασκευάζοντας κοσμήματα και ρολόγια. Τις τελευταίες δεκαετίες ασχολείται με τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη διανομή πολυτελών αξεσουάρ, κοσμημάτων και ρολογιών και μέσω των θυγατρικών της λειτουργεί καταστήματα με αφορολόγητα είδη σε μεγάλα αεροδρόμια και διεθνείς πτήσεις. Επίσης, έχει διευρύνει τις δραστηριότητές της στα καταστήματα λιανικής πώλησης αθλητικών ειδών "Factory Outlet", "Elmec Sport", όπως και το "Attica" (μέχρι πριν λίγους μήνες). Ο όμιλος δραστηριοποιείται σε δεκάδες χώρες, ανάμεσά τους και Ασιατικές χώρες, διαθέτοντας πολλά σημεία πώλησης και αντιπροσωπεύει εμπορικά σήματα διεθνώς και στην Ελλάδα. Από το 1997 έχει εισαχθεί και στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Η Folli Follie στις 2 Νοεμβρίου του 2017 προχώρησε σε έκδοση τετραετούς ομολόγου , ύψους 150 εκατομμυρίων ελβετικών φράγκων, χωρίς εξασφαλίσεις, μέσω της θυγατρικής της FF Group Finance Luxembourg II S.A., η οποία έχει έδρα το Λουξεμβούργο. Το συγκεκριμένο ομόλογο είχε εισαχθεί προς διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο "SIX Swiss Stock Exchange" έχοντας σταθερό κουπόνι 3,25%. Το ομόλογο, όμως τον Οκτώβριο του 2018 τέθηκε σε καθεστώς αθέτησης πληρωμής, εξαιτίας της δύσκολης οικονομικής κατάστασης που βρισκόταν η εταιρεία.

Μέχρι το έτος 2018 η FF είχε καταφέρει να κατακτήσει πολλές αγορές της Ευρώπης, όπως του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γαλλίας, της Ισπανίας, αλλά και της Κίνας, της Ιαπωνίας, της Νέας Υόρκη, της Χαβάη, της Τουρκίας, του Ιράν, του Λιβάνου, του Χονγκ Κονγκ, του Πεκίνο και πολλές ακόμα. Με αυτόν τον τρόπο έχει επιτύχει να εξελιχθεί σε διεθνές επίπεδο κατακτώντας 31 χώρες παγκοσμίως, εκπροσωπώντας δημοφιλείς εταιρείες της μόδας και συνάπτοντας συμφωνίες για συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών. Η FF αποτελούσε, δηλαδή, μια μεγάλη δύναμη στο χώρο της μόδας καταφέρνοντας να προσελκύσει μεγάλους επενδυτές από όλο τον κόσμο Ήταν τόσο μεγάλη η επιτυχία της εταιρείας κατά τη διάρκεια των ετών που δραστηριοποιείται στον τομέα της που από πολλούς αποκαλούταν «Το Ελληνικό Success Story".

Όμως, τον Μάιο του 2018, ένα ξένο Fund, το Quintessential Capital Management, με μια έκθεσή του ήρθε να ταράξει την ανοδική πορεία της μετοχής της Folli Follie,

καθώς επίσης και τη φήμη και την αξιοπιστία της εταιρείας. Το συγκεκριμένο Fund υποστηρίζει πως η Folli Follie έχει παραποιήσει τις οικονομικές καταστάσεις της, παρουσιάζοντας περιουσιακά στοιχεία και κυρίως σημεία πώλησης, που στην πραγματικότητα δεν ελέγχει, εικονικές συναλλαγές και πωλήσεις, τα οποία σε συνδυασμό, σύμφωνα με το QCM, αμφισβητούν ακόμα και την βιωσιμότητα της FF. Οι κατηγορίες του Fund, εκτός από την εταιρεία, εστιάζουν και στον ορκωτό ελεγκτή της Ελλάδας, υποστηρίζοντας πως η απάτη είναι τόσο μεγάλη που θεωρείται αδύνατο να μην την έχει εντοπίσει η ελεγκτική εταιρεία στα τόσα χρόνια συνεργασίας τους. Εκτός όμως από τον έλεγχο που γίνεται εγχώρια, δίνει βάση και στην ελεγκτική εταιρεία της Ασίας, η οποία αποτελείται από μόνο 2 άτομα, γεγονός που καθιστά ανέφικτο τον έλεγχο όλων των θυγατρικών της στην περιοχή της Ασίας.
Το αποτέλεσμα της έκθεσης ήταν να μειωθεί η αξία της μετοχής της στο Χρηματιστήριο Αθηνών κατά 30% περίπου, πέφτοντας συγχρόνως και η αξία της ίδιας της εταιρείας κατά μισό δισεκατομμύριο Ευρώ. Ύστερα από την παρέμβαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ζητήθηκε από την FF ο ανεξάρτητος εξωτερικός έλεγχος των χρηματοοικονομικών της καταστάσεων κατά το έτος 2017. Στην αγορά της Ασίας, τον έλεγχο ανέλαβε μια παγκόσμια εταιρεία επαγγελματικών υπηρεσιών, η Alvarez & Marsal (A & M), η οποία συμφώνησε με το report της QCM πως τα οικονομικά στοιχεία της FF είναι εμφανώς παραποιημένα και πως η απάτη έλαβε χώρα σε τρεις (3) περιόδους. Τον έλεγχο της αναδιατύπωσης των οικονομικών καταστάσεων της FF στην Ελλάδα ανέλαβε αρχικά η Ernst & Young, αλλά στη συνέχεια η PricewaterhouseCoopers για το έτος 2017. Σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η PwC και με την έρευνα που έκανε, κατέληξε σε αρνητική γνώμη για τις οικονομικές καταστάσεις του συγκεκριμένου έτους.

Στους μήνες που ακολουθούν, η FF προσπαθεί να αντιστρέψει το αρνητικό κλίμα που έχει προκληθεί, ψάχνοντας τρόπο να σωθεί ακόμα και την τελευταία στιγμή, αποφεύγοντας την πτώχευση. Οι ομολογιούχοι της και οι επενδυτές της καταθέτουν αγωγές εναντίον των μελών της διοίκησης της εταιρείας, αλλά και των ορκωτών ελεγκτών της, προκειμένου να διεκδικήσουν αποζημίωση ύψους 4 εκατομμυρίων Ευρώ. Η υπόθεση της απάτης έχει κοστίσει στην Folli Follie πολλά εκατομμύρια Ευρώ εξαιτίας των υπέρογκων προστίμων που της έχουν επιβληθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για χειραγώγηση αγοράς.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η συνέχιση των δραστηριοτήτων της είναι αρκετά αβέβαιη, λαμβάνοντας υπόψη τόσο την έκθεση γνώμης της PwC, που δημοσιεύτηκε

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

το καλοκαίρι του 2019, όσο και τις εξελίξεις που συνεχώς διαδραματίζονται.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

3. Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ QCM

Η εταιρεία Folli Follie ξεκίνησε το 1982 από ένα μαγαζί στο κέντρο της Αθήνας και κατάφερε να εξαπλωθεί, μέσα σε λίγα χρόνια, σε όλο τον κόσμο. Το 1995 διεισδύει στην αγορά της Ιαπωνίας και εγκαινιάζει καταστήματα σε Νέα Υόρκη, Χαβάη και Γκουάμ. Το έτος 1997 γίνεται η είσοδος της στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και στις αρχές της δεκαετίας του 2000 εξαπλώνεται και στην Κίνα. Μέσα σε λίγες μόνο δεκαετίες, η FF αντιπροσώπευε σημαντικά brands ένδυσης, απέκτησε πολλές θυγατρικές μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων, κατείχε αποκλειστικά δικαιώματα διανομής με πολλές εταιρείες και συνεχώς αναπτυσσόταν. Αποτελούσε για πολλούς την Ελληνική επιτυχία, ειδικά μέσω κρίσης, και πρότυπο για αρκετές επιχειρήσεις.

Στις 4 Μαΐου του 2018, όμως, ένα ξένο Fund, το Quintessential Capital Management (QCM), δημοσίευσε μια έκθεση 32 σελίδων, μέσω της οποίας αμφισβητούσε με άμεσο τρόπο την ορθότητα των στοιχείων που περιέχονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του ομίλου Folli Follie καθώς και τον αριθμό των καταστημάτων του.

Το QCM είναι ένα αμερικανικό επενδυτικό Fund και είναι μέλος του ομίλου Forbes Finance Council. Ιδρύθηκε το 2013 από τον Gabriel Greco, ο οποίος σύμφωνα με όσα έχει αναφέρει, κατέχει πτυχίο στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο Tufts και το London School of Economics, MBA από το Πανεπιστήμιο SDA Bocconi καθώς και τίτλο σπουδών στοValue Investing από το Πανεπιστήμιο Columbia. Για το συγκεκριμένο Fund είναι ελάχιστες οι πληροφορίες που έχουν γίνει γνωστές, όμως κάποιες από αυτές έχουν να κάνουν με την τοποθεσία των γραφείων της, τον αριθμό των υπαλλήλων που απασχολεί (12) και τα κεφάλαια τα οποία διαχειρίζεται ($50 εκατομμύρια). Ο Greco επισημαίνει πως μελετά με την ομάδα του πολλά χρόνια την περίπτωση της Folli Follie και έχει διαπιστώσει ότι υπάρχουν κάποιες ανακρίβειες σχετικά με τις πληροφορίες που δίνει η εταιρεία. Αυτά τα προβλήματα έχουν σχέση κυρίως με τα οικονομικά μεγέθη που δημοσιεύει η FF, τον αριθμό των καταστημάτων της, αλλά και την ελεγκτική εταιρεία που είχε επιλέξει. Κατά τον Greco το QCM είχε τοποθετηθεί μακροπρόθεσμα στη μετοχή της Folli Follie Group (FF Group) 9 χρόνια πριν (το 2010), στην αρχή της ελληνικής κρίσης. Όμως, κρίνοντας πως τα πράγματα δεν είναι έτσι όπως δείχνουν, περιγράφοντας ως περίπλοκη τη δομή του ομίλου, τελικά έκλεισε τις θέσεις του. Ύστερα από πολυετείς μελέτες και έρευνες των οικονομικών στοιχείων της FF, συνεντεύξεις με πρώην υπαλλήλους της και

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ανταγωνιστές της, αλλά και επιτόπιους ελέγχους στα σημεία πώλησης, κατέληξε στο συμπέρασμα πως υπάρχει σοβαρό θέμα, τόσο με τους ορκωτούς ελεγκτές, όσο και με τις ταμειακές ροές του ομίλου, οι οποίες παρουσιάζονται συνεχώς αρνητικές. Συγκεκριμένα, τους προβλημάτισε το γεγονός πως ο έλεγχος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του ομίλου δεν είχε αναληφθεί από μία από τις τέσσερις (4) μεγαλύτερες ελεγκτικές εταιρείες του κόσμου (Big Four – KPMG, Ernst & Young, Deloitte και PwC). Επιπλέον, όσον αφορά τον έλεγχο των οικονομικών στοιχείων της εταιρείας στην Ασία, είχε ανατεθεί σε μια ελεγκτική εταιρεία με έδρα το Χονγκ Κονγκ, η οποία απασχολούσε μόνο δύο (2) υπαλλήλους. Αυτό από μόνο του καθιστά μη εφικτό τον έλεγχο ολόκληρου του ομίλου της FF στην περιοχή της Ασίας από δύο άτομα.

Πιο αναλυτικά, το Fund Quintessential Capital Management, εστίασε την προσοχή του στην έκθεση που δημοσίευσε στις 4 Μαΐου 2018, σε έξι (6) σημεία για τα οποία η FF έδωσε απαντήσεις αμέσως μετά την αποκάλυψη. Διαβάζοντας την αντεπίθεση του ομίλου, το QCM προέβη σε νέα επίθεση εναντίον της FF, στις 7 Μαΐου, επιμένοντας στις καταγγελίες του, που συμπεριλαμβάνονταν στην έκθεσή του.

3.1 Δίκτυο Πωλήσεων

Πρώτα από όλα το Fund εστίασε στο Points of Sales που εμφανίζεται στην ιστοσελίδα της Folli Follie αρκετά μεγαλύτερο από το πραγματικό. Σύμφωνα με το Fund, η Folli Follie στην ηλεκτρονική της σελίδα περιλαμβάνει διευθύνσεις σημείων πώλησης, παραλείποντας ωστόσο να αναφερθεί σε περαιτέρω πληροφορίες. Οι λεπτομέρειες αυτές αφορούν την τοποθεσία των καταστημάτων (χώρα, πόλη), τα ονόματά τους, τα τετραγωνικά τους μέτρα, τους αριθμούς επικοινωνίας με τα σημεία πώλησης, καθώς και οικονομικά στοιχεία, όπως είναι ο όγκος πωλήσεων. Το QCM πραγματοποίησε επιτόπιους ελέγχους σε σημεία πώλησης που βρίσκονται σε σημαντικές τοποθεσίες, όπως είναι η Νέα Υόρκη, η Ιαπωνία και το Τόκυο και διαπίστωσε πως πολλά καταστήματα παρουσιάστηκαν ως κλειστά ή πολύ μικρού μεγέθους.

Συγκεκριμένα, συμπέρανε πως από τα εξακόσια τριάντα (630) σημεία πώλησης που φαίνονται στην ιστοσελίδα της FF για το έτος 2016, μόνο τα πεντακόσια ογδόντα επτά (587) καταστήματα περιλαμβάνονται στην υπηρεσία αναζήτησης καταστημάτων το έτος 2017.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η απάντηση της FF ήταν πως μέχρι το τέλος του 2017 προέβη σε μείωση των POS κατά 47, εξαιτίας της ολοένα και αυξανόμενης εισόδου στο χώρο των πωλήσεων μέσω διαδικτύου. Από αυτά τα 587, το QCM διαπίστωσε πως μόνο τα διακόσια ογδόντα εννέα (289) λειτουργούν, τα εκατόν εξήντα πέντε (165) εμφανίστηκαν σαν διπλή καταχώριση ή ως κλειστά, τα ενενήντα δύο (92) ως πιθανώς κλειστά και για τα υπόλοιπα σαράντα ένα (41) POS δεν είναι γνωστό αν είναι σε λειτουργία ή αν έχουν κλείσει.

Επιπρόσθετα, επικέντρωσε την προσοχή του στο εύρος του δικτύου σημείων πωλήσεων του ομίλου FF, κυρίως στην Κίνα, όπου κατά τις πληροφορίες που δίνονται από την εταιρεία βρίσκονται περίπου τα μισά καταστήματά της. Πιο αναλυτικά, η FF υποστηρίζει ότι στην αγορά της Κίνας διαθέτει διακόσια σαράντα (240) σημεία πώλησης, όμως το QCM εντόπισε σχεδόν το ¼ αυτών, δηλαδή εξήντα τέσσερα (64).

Το συμπέρασμα του ξένου επενδυτικού Fund ήταν πως η υπηρεσία αναζήτησης καταστημάτων ανανεώνεται από την FF, η οποία ενώ προσθέτει τα καινούρια της καταστήματα με την επωνυμία Folli Follie, δεν διαγράφει τα σημεία πώλησης, τα οποία έχουν κλείσει ή που πλέον δεν λειτουργούν. Ένας τρόπος που κατάφερε το QCM να διαπιστώσει την απάτη με τα καταστήματα που δεν υπάρχουν πια, ήταν οι επιτόπιοι έλεγχοι στις τοποθεσίες που εμφανίζονταν να υπάρχουν τα σημεία. Το Fund έστειλε υπαλλήλους του σε αυτά τα μέρη και παρατήρησαν πως το ½ των δημοσιοποιημένων POS έχουν κλείσει ή είναι αμελητέου μεγέθους (πολλές φορές ακόμα και ένα μικρό παράθυρο) και στη διαδικασία της ρευστοποίησης. Σαν αποδεικτικά στοιχεία για τις κατηγορίες του, το Fund είχε συλλέξει φωτογραφικό υλικό, μέσω των απεσταλμένων υπαλλήλων του σε διάφορες περιοχές που αποδεικνύουν ότι πράγματι τα POS δεν υπάρχουν.

Διαβάζοντας την έκθεση του QCM, η FF τόνισε για δύο καταστήματα που βρίσκονται στις τοποθεσίες Madison και Soho, τα οποία φέρονται ως κλειστά από το Fund, πως «Έχουν αναβαθμιστεί κάτω από το νέο Store Concept του FF Brand και έχουν μεταφερθεί στο Νέο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου» (σύμπλεγμα κτιρίων στη Νέα Υόρκη). Το QCM αντέκρουσε την απάντηση της FF, τονίζοντας πως στην πραγματικότητα τα δύο αυτά POS στις ΗΠΑ, έχουν κλείσει και ότι δεν υπήρξε κάποια σχετική ενημέρωση προς τους επενδυτές της, οι οποίοι είχαν άγνοια για το κλείσιμο των 47 σημείων, αφού η FF δεν γνωστοποίησε το γεγονός.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

3.2 Social Media

Το QCM υποστηρίζει πως παρόλο που η Folli Follie κατέχει σημαντικό αριθμό θυγατρικών στην Ασία και αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους ομίλους, δεν έχει κάνει αισθητή την διαδικτυακή της παρουσία, συγκριτικά με τους ανταγωνιστές της. Στην σημερινή εποχή τα Social Media (Instagram, Facebook) έχουν σπουδαίο ρόλο για τις επιχειρήσεις, λειτουργώντας σαν μέσον διαφήμισης και παρουσίασης των νέων προϊόντων και καταστημάτων. Επισημαίνεται πως η δραστηριότητα της FF στο διαδίκτυο για το έτος 2017 ήταν κατώτερη του 10%.
Η FF ανακοίνωσε πως η παρουσία της στο διαδίκτυο είναι η κατάλληλη και πως ο σωστός τρόπος μέτρησής της θα πρέπει να γίνεται με βάση τους «ακολούθους» της στο Κινεζικό κοινωνικό δίκτυο Weibo, επειδή το Instagram και το Facebook είναι απαγορευμένα στην Κίνα. Το Fund, ωστόσο, τονίζει πως στην υπόλοιπη Ασία τα δύο κοινωνικά δίκτυα χρησιμοποιούνται κανονικά, αλλά και πως το ποσοστό της μετατροπής από Followers (Instagram) σε Buyers (Weibo) είναι ασήμαντο. Το QCM θεωρεί ότι για έναν τεράστιο όμιλο σαν την Folli Follie τα Social Media είναι απαραίτητα για την συνεχόμενη και αυξανόμενη διαφήμισή της, ειδικά με τον τόσο ανταγωνισμό που υπάρχει πάνω στον κλάδο της.

3.3 Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Ένας επιπλέον ισχυρισμός του QCM έχει να κάνει με την οικονομική ανάλυση που παρουσιάζει η Folli Follie τα τελευταία χρόνια. Τονίζεται πως τα κέρδη και τα έσοδα της στις καταστάσεις της τείνουν να είναι αυξανόμενα ανά χρόνο, αλλά να παρουσιάζει διαρκώς αρνητικές ταμειακές ροές. Δηλαδή, η FF παρουσιάζει περιορισμό της ρευστότητας, παρά τα θετικά αποτελέσματα που εμφανίζουν τα κέρδη της. Η εξήγηση που μπορεί να δοθεί, είναι πως αυτό οφείλεται στο μεγάλο και αυξανόμενο κεφάλαιο κίνησης στις θυγατρικές της Ασίας. Η FF Group στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της εμφανίζει υπέρογκα ποσά πωλήσεων στην Ασία, της τάξεως του $1 δισεκατομμυρίου. Επίσης, παρουσιάζει μεγάλα ποσά εισπρακτέων λογαριασμών (απαιτήσεις) και αποθεμάτων στις θυγατρικές που βρίσκονται στην Ασία, γεγονός που προκαλεί ενδιαφέρον, επειδή σε σύγκριση με αντίστοιχες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, βρίσκονται σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα. Η Folli Follie δικαιολόγησε τις αρνητικές ταμειακές ροές της, εφόσον επισήμανε πως

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ο όμιλος δημοσιοποιεί τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του κάθε τρεις μήνες, λέγοντας πως οφείλονται στο κεφάλαιο κίνησης, το οποίο βαίνει μειούμενο τα τελευταία δύο (2) χρόνια ως ποσοστό επί των πωλήσεων. Το QCM όμως, ισχυρίζεται ότι η μείωση των POS της κατά 47, (από 634 σε 587) όπως δήλωσε η FF, θα έπρεπε κανονικά να μειώσει τόσο τις απαιτήσεις και τις εισπράξεις, όσο και τα αποθέματα του FF Group. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της, οι οποίες φαίνονται να βελτιώνονται κάθε χρόνο.

3.4 Θυγατρικές στην Ασία

Το Fund QCM μέσα από την έρευνα που πραγματοποίησε για χρόνια για την FF, κατάφερε να εντοπίσει στην Κίνα μόνο δύο (2) θυγατρικές του ομίλου. Η τοποθεσία τους βρίσκεται στην Ηπειρωτική Κίνα και πρόκειται για τις Fu Li Fu Lei και Bin Lian Yun, οι οποίες διαθέτουν σαν σύνολο πενήντα (50) ενεργά σημεία πώλησης. Η FF εμφανίζει έσοδα $1 δισεκατομμυρίου, τα οποία προέρχονται από τις δραστηριότητές της στην Ασία και κυρίως στην Κίνα. Όμως, το QCM εντόπισε πως τα έσοδα των 2 παραπάνω θυγατρικών φτάνουν μόνο τα $40 εκατομμύρια, δηλαδή ούτε το ½ των δηλωμένων εσόδων από την FF. Το γεγονός ότι η εταιρεία δηλώνει έσοδα $1 δις στην περιοχή της ηπείρου της Ασίας, ενώ στην Κίνα, που βρίσκεται σχεδόν το 70% του δικτύου της, να μην ξεπερνά τα $40 εκατομμύρια, προβλημάτισε το Fund, που το ώθησε να προβεί σε περαιτέρω έρευνα πιστεύοντας πως συμβαίνει κάτι ύποπτο.
Η απόκριση της FF στο QCM ήρθε μετά από λίγο, τονίζοντας πως τα έσοδα του ύψους του $1 δις προέρχονται από τις ενοποιημένες χονδρικές και λιανικές πωλήσεις εντός της περιοχής Ασίας και Ειρηνικού (APAC), όπου περιλαμβάνουν όλες τις συναλλαγές του ομίλου εκεί. Οι συναλλαγές αφορούν όλα τα κανάλια χονδρικών και λιανικών πωλήσεων, τις πωλήσεις σε αεροδρόμια και σε μεγάλες πτήσεις, καθώς και τις πωλήσεις σε καταστήματα αφορολόγητων ειδών.
Παρ’ όλες τις προσπάθειες διάψευσης από την πλευρά του ομίλου, το Fund στη νέα του επίθεση προς την Ελληνική πολυεθνική υποστήριξε, σύμφωνα με τις πληροφορίες που δημοσίευσε, πως πράγματι ο τζίρος στην Ασία αγγίζει το $1 δις και πως η Κίνα αντιπροσωπεύει το 70% του δικτύου της στην APAC, έχοντας στην αγορά της 240 POS από τα συνολικά 367 που έχει εγκαταστήσει εκεί. Επίσης, τονίζει ότι ο όγκος των πωλήσεών της είναι δυσανάλογος σε σχέση με τον αριθμό των σημείων πωλήσεών της και πως τα στοιχεία που δημοσιεύει είναι συγκεντρωτικά,

χωρίς να αναλύονται ανά χώρα και ανά πόλη τα έσοδα πωλήσεων. Τέλος, σύμφωνα με το Fund, δεν υπάρχουν άλλες τοπικές θυγατρικές στην περιοχή πέρα από τις δύο προαναφερθείσες (την Fu Li Fu Lei και την Bin Lian Yun) και στην περίπτωση που υπήρχαν, θα ήταν απαραίτητο η FF Group, να τις γνωστοποιήσει στους επενδυτές της, δημοσιεύοντας συγχρόνως και τα οικονομικά στοιχεία που θα σχετίζονταν με αυτές τις εταιρείες.

3.5 Ορκωτοί Ελεγκτές

Μία από τις σπουδαιότερες ενδείξεις που είχε το Fund πως η FF δεν παρουσιάζει ορθά τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της ήταν η επιλογή της ελεγκτικής εταιρείας, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ασία. Το εύλογο ερώτημα που δημιουργήθηκε σχετιζόταν με το γιατί η FF Group δεν είχε επιλέξει μία από τις 4 πιο αναγνωρισμένες και με κύρος ελεγκτικές εταιρείες, τις Big Four, αλλά προτίμησε να χρησιμοποιήσει για τον έλεγχο των λογιστικών της μεγεθών μία άγνωστη σχετικά σε παγκόσμιο επίπεδο εταιρεία, την Ecovis.

Κατά το QCM, η εταιρεία Ecovis είναι μια εταιρεία που ασχολείται και με τον έλεγχο, η οποία υπάρχει πιθανότητα να μην μπορεί να πραγματοποιήσει ελέγχους για μια τόσο μεγάλη πολυεθνική με πολυάριθμα σημεία πώλησης σε πολλές χώρες και πρωτίστως με πολύ υψηλό τζίρο. Επιπλέον, εντύπωση προκάλεσε το γεγονός πως τα οικονομικά μεγέθη της FF Group Sourcing Limited στην Ασία δεν ελέγχονται από την Ecovis, αλλά από ένα λογιστικό γραφείο με έδρα το Χονγκ Κονγκ, την Chung and Partners. Το πιο αξιοπερίεργο είναι ότι το γραφείο αποτελείται από προσωπικό μόλις δύο ατόμων, τα οποία είναι πρακτικά αδύνατο να ελέγξουν μια πολυεθνική με δεκάδες θυγατρικές και ετήσιο όγκο πωλήσεων $1 δις.

Η FF έσπευσε να απαντήσει πως η Ecovis είναι μια γνωστή ελεγκτική εταιρεία, η οποία κατέχει την 18η θέση παγκοσμίως, είναι στελεχωμένη με περίπου 6.500 υπαλλήλους και δραστηριοποιείται σε 70 χώρες. Υποστήριξε πως παρέχει πρώτης τάξεως ελεγκτικές υπηρεσίες και για αυτό το λόγο είναι στα άμεσα σχέδιά της να συνεργαστούν και για τον έλεγχο των θυγατρικών της που εδρεύουν στην Κίνα. Στην εκ νέου επίθεσή του το Fund υποστήριξε, βασισμένο σε μια αναφορά του Bloomberg, πως με την Ecovis συνεργάζεται μόνο μία εταιρεία, η οποία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο, η Folli Follie, με όγκο πωλήσεων της τάξεως του $1

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

δις. Τονίζει, ακόμα, ότι μόνο 4 επιχειρήσεις με υπερβολικά μεγάλο τζίρο χρησιμοποιούν ελεγκτές, οι οποίοι συνεργάζονται αποκλειστικά με μια εισηγμένη. Επιπρόσθετα, διαψεύσει την FF, υποστηρίζοντας πως η παγκόσμια κατάταξη της Ecovis είναι η 21η θέση και δίνει βάση στο ότι δεν έλαβε κάποια απάντηση για την Chung and Partners, που απαρτίζεται από 2 μόνο άτομα και η οποία ελέγχει το μεγαλύτερο και σημαντικότερο μέρος των εσόδων του ομίλου της FF. Επισημαίνεται πως στην FF είχε τεθεί το ερώτημα γιατί δεν επέλεξαν κάποια εταιρεία από τις Big Four, για να δώσει την απάντηση η διοίκησή της, πως έβγαινε κερδισμένη από οικονομικής πλευράς επιλέγοντας μια πιο μικρή ελεγκτική εταιρεία, που της προσέφερε ικανοποιητικές υπηρεσίες. Η FF, όπως έχει αναφερθεί έχει ετήσιο όγκο πωλήσεων που αγγίζει το 1 δις, οπότε δεν θα υπήρχε σημαντική διαφορά μεταξύ της αμοιβής που θα έδινε σε μια από τις Big Four και σε μια μικρότερου μεγέθους εταιρεία.

3.6 Ταμειακά Διαθέσιμα

Το επόμενο και τελευταίο σημείο, στο οποίο επικεντρώθηκε το επενδυτικό Fund, ήταν τα ταμειακά διαθέσιμα που εμφάνιζε στους ισολογισμούς της η FF. Σύμφωνα με το QCM, τα ταμειακά υπόλοιπα που διαθέτει η FF φτάνουν τα €328 εκατομμύρια και εμφανίζει καθαρά έσοδα από τόκους €229.000. Επισημαίνει πως το ύψος των εσόδων από τόκους δεν αντιστοιχεί στο χαμηλό επιτόκιο, το οποίο είναι 0,07%. Μέσω της έρευνάς του, το QCM κατέληξε στο συμπέρασμα πως οι καταθέσεις που δημοσιοποιούσε η FF στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της ήταν εικονικές. Δηλαδή, παρουσίαζε έσοδα από πωλήσεις €447 εκατ., όταν στην πραγματικότητα ήταν σχεδόν €5 εκατομμύρια. Το κουβάρι ξετυλίχτηκε όταν το Fund διαπίστωσε πως στους λογαριασμούς της FF πιστώνονταν τόκοι, οι οποίοι αντιστοιχούσαν σε ένα αρκετά χαμηλό επιτόκιο (0,005%).

Ένα ακόμα σημείο στο οποίο έδωσε βάση το QCM ήταν η τοποθεσία των καταθέσεων του ομίλου της FF. Διαθέτοντας δεκάδες θυγατρικές, τόσο στην Ασία, όσο και στην Ευρώπη, η Folli Follie σε ερώτημα που της είχε τεθεί, απάντησε πως οι καταθέσεις της βρίσκονται και στις δύο αυτές ηπείρους. Όμως, μελετώντας τους λογαριασμούς της FF Group Sourcing Limited, το Fund διαπίστωσε πως ποσό €217 εκατομμυρίων, από τα €328 εκατ. που διέθετε, δηλαδή ποσό που αντιστοιχούσε στο 66% των συνολικών της καταθέσεων, βρισκόταν στην θυγατρική της στη Ασία.

Με την εμφάνιση ψευδών υπέρογκων πωλήσεων, η εταιρεία πετύχαινε να κρατήσει σε υψηλά επίπεδα την μετοχή της, προσελκύοντας μεγάλους επενδυτές και αυξάνοντας την τιμή της αξίας της.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

4. ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ QCM

4.1 Πορεία της Μετοχής

Η αξία της μετοχής της Folli Follie στο Χρηματιστήριο Αθηνών αυξανόταν χρόνο με το χρόνο. Το 2014 ήταν η χρονιά που η χρηματιστηριακή της αξία «σκαρφάλωσε» στα ύψη φτάνοντας τα €1,767 δις., δηλαδή σχεδόν τα €2 δις. Η όλο και αυξανόμενη τιμή της αποτελούσε πόλο έλξης για μελλοντικούς επενδυτές, αλλά και καλή φήμη για την εταιρεία, που την έκανε γνωστή σε όλο τον κόσμο, συνάπτοντας συμφωνίες για αντιπροσώπευση δημοφιλών Brands. Στις αρχές του Μαΐου του 2018, η χρηματιστηριακή αξία της Folli Follie, η οποία υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό των μετοχών επί την αξία της μετοχής, ξεπερνούσε το €1 δις. Στις 4 Μαΐου 2018 μετά την αποκάλυψη του ξένου Fund, η μετοχή της FF οδηγήθηκε σε ένα κατώτατο όριο, με την τιμή της να πέφτει κατακόρυφα στα €10,74. Οι απώλειες της εταιρείας εκείνη την ημέρα έφτασαν στο 29,9% με την τιμή της να πέφτει κι άλλο τις επόμενες μέρες. Η Folli Follie άμεσα ανακοίνωσε πως ο σκοπός των πληροφοριών που έχουν δοθεί, είναι να παραπλανήσουν το επενδυτικό κοινό της και να βλάψουν την θετική πορεία της και τη φήμη της. Τέσσερις ημέρες μετά την γνωστοποίηση του Fund, η αξία της FF μειώθηκε κατά το 1/2 , δηλαδή κατά €500 εκατ. Είκοσι μία ημέρες μετά την αποκάλυψη του report, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προέβη σε αναστολή της διαπραγμάτευσης των μετοχών της Folli Follie. Ο λόγος κατά την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ήταν η αδυναμία παροχής στοιχείων σχετικά με τις λογιστικές καταστάσεις του Ομίλου. Την ημέρα που έλαβε χώρα η αναστολή των μετοχών της FF, η αξία της στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ήταν κοντά στα €320εκατ., σημειώνοντας αξιόλογη πτώση. Από τις 25 Μαΐου 2018, η τιμή της μετοχής της FF στο Χρηματιστήριο ήταν €4,8 και παραμένει στο ίδιο ποσό εξαιτίας της αναστολής διαπραγμάτευσης.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η πορεία της μετοχής της εταιρείας Folli

Follie ΑΕΒΤΕ ανά έτος, από τις 23 Μαΐου 2000 μέχρι σήμερα, στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Ημερομηνία	**Τιμή μετοχής**
23/05/2000	43,09
23/05/2001	33,07
23/05/2002	17,05
23/05/2003	21,66
23/05/2004	32,76
23/05/2005	30,76
23/05/2006	28,23
23/05/2007	34,18
23/05/2008	26,06
23/05/2009	13,65
23/05/2010	10,54
23/05/2011	11,03
23/05/2012	3,19
23/05/2013	15,59
23/05/2014	23,8
23/05/2015	26,13
23/05/2016	18,29
23/05/2017	20,2
23/05/2018	4,8
23/05/2019	4,8

Στον πίνακα φαίνεται πως η τιμή της μετοχής της Folli Follie το έτος 2000 είναι αρκετά υψηλή, ξεπερνώντας τα €43. Όμως, με την πάροδο των χρόνων παρατηρείται μια αισθητή πτώση, με αποκορύφωμα τον Μάιο του 2018, όπου η μετοχή της έφτασε μόλις τα €4,80, η οποία παραμένει μέχρι σήμερα, λόγω της αναστολής διαπραγμάτευσής της από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.
Παρακάτω παρουσιάζεται, επίσης και ένα διάγραμμα που δείχνει την πορεία της

μετοχής κατά τα αναφερόμενα έτη.

4.2 Το πόρισμα του Οίκου Alvarez & Marsal

Μετά την αποκάλυψη του QCM, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ζήτησε από την εταιρεία πλήρη έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεών της. Ο όμιλος λίγο καιρό μετά έκανε γνωστό πως προσέλαβε τον οίκο Alvarez & Marsal (A&M) προκειμένου να διενεργήσει το λογιστικό έλεγχο στην FF Group Sourcing Ltd, που αποτελεί τη θυγατρική της FF στο Χονγκ Κονγκ. Τον Ιούλιο του 2018, ο ελεγκτής της FF κοινοποίησε την απόφασή του να ανακαλέσει την έκθεση επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας για τη χρήση 2017.

Το πόρισμα της Alvarez & Marsal ήταν αποκαλυπτικό, σχετικά με τον τρόπο που ο Όμιλος κατάφερε να δημοσιοποιεί εικονικά οικονομικά μεγέθη, πείθοντας τους επενδυτές να τοποθετούν τα κεφάλαιά τους στην FF και διατηρώντας σε υψηλά επίπεδα την μετοχή της. Η A&M πραγματοποίησε τρίμηνο έλεγχο στα στοιχεία της FF και κατέληξε σε συμπεράσματα που έφεραν σε δύσκολη θέση τη διοίκηση του ομίλου.

Οι αποκλίσεις που εντόπισε σε σχέση με τα δημοσιοποιημένα λογιστικά μεγέθη για το 2017 δημοσιεύθηκαν στην έκθεση της A&M με τίτλο “Preliminary Restatement Findings with respect to the FF ASIA GROUP consolidated financial statement for fiscal year 2017” και είναι οι παρακάτω :

1. Η A&M μέσα από την έρευνα που διεξήγαγε για τις εταιρείες του ομίλου FFG στην Ασία (APAC), εκτίμησε πως τα έσοδα των πωλήσεων του ομίλου στην αγορά της Ασίας το έτος 2017 ήταν $116,847 εκατ. αντί για $1,112 δις που δήλωνε η εταιρεία σε σχέση με τις συνολικές πωλήσεις για τον όμιλο που ήταν $1,42 δις. Διαπίστωσε, δηλαδή, πως ο πραγματικός τζίρος του ομίλου ήταν το 1/10 μόνο από αυτόν που είχε δημοσιοποιήσει.
2. Επίσης, η A&M έδωσε βάση στα καθαρά αποτελέσματα του ομίλου. Όπως

αποδείχθηκε, τα καθαρά αποτελέσματα ήταν τελικά στις καταστάσεις της ζημίες $44,702 εκατ., ενώ εμφάνιζε κέρδη $316,444 εκατ., δίνοντας λανθασμένη εντύπωση στους χρήστες της.

3. Επιπλέον, μια σημαντική διαφορά που εντοπίστηκε, αφορούσε τα ταμειακά διαθέσιμα της εταιρείας. Η Folli Follie στις οικονομικές καταστάσεις του 2017, είχε εμφανίσει ταμειακά υπόλοιπα στους τραπεζικούς λογαριασμούς της $296,771 εκατ., όμως βρέθηκαν $200 εκατ. λιγότερα, δηλαδή $6,4 εκατ.
4. Σημαντική απόκλιση, σύμφωνα με τον οίκο, εμφάνισε η εταιρεία και στο λογαριασμό των αποθεμάτων της. Ειδικότερα, εντοπίζονται λιγότερα τα αποθέματα κατά $550 εκατ. Αντί για $581,681 εκατ. αξία αποθεμάτων η A&M βρήκε πως υπάρχουν μόλις $33,873 εκατ., αλλά βρίσκονται σε αποθηκευτικούς χώρους τρίτων.
5. Ένας βασικός λογαριασμός στις οικονομικές καταστάσεις μιας εταιρείας αποτελούν οι απαιτήσεις από πελάτες. Στην περίπτωση της FF, ο οίκος Alvarez & Marsal συμπέρανε πως ο όμιλος είχε υπερεκτιμήσει τις εμπορικές απαιτήσεις από πελάτες κατά $620 εκατ. Συγκεκριμένα, ενώ θα έπρεπε να εμφανίζονται $99,1 εκατ. εμπορικές απαιτήσεις, λανθασμένα καταγράφηκαν $719 εκατ.
6. Ένα εξίσου σημαντικό στοιχείο ήταν η απόκλιση που εντοπίστηκε στο λογαριασμό που αφορά πληρωμές και προκαταβολές. Ο λογαριασμός εμφανίστηκε λιγότερος κατά $300 εκατ., δηλαδή αντί για $310,7 εκατ. που εμφανιζόταν στον ισολογισμό της, στην πραγματικότητα οι πληρωμές και οι προκαταβολές που είχαν δοθεί έφταναν μόλις τα $7,5 εκατ.

Οι βασικότερες διαφορές που εντοπίστηκαν από την Alvarez & Marsal σχετικά με τις λογιστικές καταστάσεις του 2017 του FF Group παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα: (Τα ποσά αναφέρονται σε Δολάρια ΗΠΑ).

Οικονομικά Στοιχεία	**Οικονομικές Καταστάσεις 2017**	**Alvarez & Marsal**
Αποθέματα	581.681.095	33.873.632
Εμπορικές Απαιτήσεις	718.957.60	99.125.013

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Άλλες Πληρωμές και Προκαταβολές	310.742.476	7.568.415
Ταμειακά και Τραπεζικά Διαθέσιμα	296.771.278	6.400.473
Εμπορικές και Λοιπές Απαιτήσεις	144.561.043	260.932.940
Έσοδα	1.112.348.021	116.847.155
Κόστος Πωλήσεων	614.207.787	33.234.017
Κέρδη / Ζημίες	316.444.076	(44.702.304)
Μη Διανεμηθέντα Κέρδη και Άλλα Αποθεματικά	1.831.930.169	(-180.638.116)

Σύμφωνα με το πόρισμα, παρά τις αποκλίσεις στα οικονομικά μεγέθη των λογιστικών καταστάσεων του ομίλου, που εντοπίστηκαν από τον οίκο δεν αποδείχθηκε ότι η διοίκηση είχε προβεί σε υπεξαίρεση χρηματικού ποσού ή σε κάποια άλλη κατάχρηση εις βάρος περιουσιακών στοιχείων που κατείχε η εταιρεία. Μετά την έκθεση της A&M, ο τότε πρόεδρος της FF, Δημήτρης Κουτσολιούτσος, δήλωσε πως ήταν δική του η ευθύνη του μη σωστού ελέγχου της λειτουργίας των θυγατρικών στην Ασία και μαζί με την γυναίκα του, Αικατερίνη, υπέβαλαν την παραίτησή τους. Εξαιτίας των γεγονότων που έλαβαν χώρα, η FF διόρισε μία από τις Big Four, την Deloitte, ως τον κύριο χρηματοοικονομικό της σύμβουλο, προκειμένου να προσελκύσει επενδυτές και να αναπτύξει ένα επικαιροποιημένο επιχειρηματικό σχέδιο και να καταρτίσει τις προβλέψεις ρευστότητας, με σκοπό να ανακάμψει ο όμιλος.

Τα στοιχεία που αποκάλυψε ο οίκος ήταν αρκετά αποκαλυπτικά για τις συναλλαγές του ομίλου στην Ασία και με τον τρόπο που διέπραττε την απάτη. Για τις χρήσεις 2015 έως και 2017, διαπιστώθηκε πως η θυγατρική του ομίλου FF Sourcing Ltd είχε δανείσει σε τρίτες εταιρείες συνολικό ποσό $122 εκατ., χωρίς να υπάρχουν εξασφαλίσεις και με επιτόκιο 0%. Ύστερα από έρευνα στις εταιρείες αυτές αποδείχθηκε πως η δραστηριότητά τους ήταν μηδενική, κάτι που κίνησε υποψίες. Το

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

πόρισμα, επίσης, αποκάλυψε πως υπήρχαν δύο εταιρείες, οι οποίες είχαν αμφιλεγόμενο ρόλο στις συναλλαγές ορισμένων εταιρειών του FF GROUP ASIA. Δηλαδή μέσω εικονικών πωλήσεων, αγορών και λογαριασμών, ο όμιλος κατάφερνε να δημιουργεί ψεύτικες υψηλές πωλήσεις, προσελκύοντας επενδυτές και εξασφαλίζοντας δανειοδότηση από μεγάλα τραπεζικά ιδρύματα. Η FF Sourcing για τα έτη 2015, 2016 και 2017 παρουσίαζε έναν πελάτη, που αποδείχθηκε εικονικός, την εταιρεία NG BOON SOON (NBS), με τζίρο περίπου $1 δις, για την οποία δεν βρέθηκαν αποθήκες για τα προϊόντα της, αλλά ούτε και η έδρα της. Οι συνολικές πωλήσεις της FF από τον συγκεκριμένο πελάτη ήταν $2,4 δις. Αναλυτικά, για το έτος 2015 παρουσίασε πωλήσεις ύψους $560 εκατ., το 2016 $863 εκατ. και το 2017 $995 εκατ. και κόστος πωληθέντων για τις αντίστοιχες λογιστικές χρήσεις $315 εκατ., $502 εκατ. και $580 εκατ. Εκτός όμως από την NBS, στις λογιστικές καταστάσεις της FF Sourcing, παρουσιαζόταν και ένας προμηθευτής, εξίσου εικονικός, σύμφωνα με το πόρισμα. Ο ψεύτικος προμηθευτής ήταν η εταιρεία Thana Prasertsian, για την οποία επίσης δεν έχουμε πληροφορίες σχετικά με τις αποθήκες της, αλλά και την τοποθεσία που εδρεύει. Η FF Group Sourcing φέρεται για τις χρήσεις 2016 και 2017 να έχει δώσει ως προκαταβολή στην Thana Prasertsian $125,45 εκατ. και $259,46 εκατ. αντίστοιχα, ποσά τα οποία κατά το πόρισμα αμφισβητούνται. Επομένως, στην έκθεση της Alvarez & Marsal εκτιμάται πως τα μικτά κέρδη του ομίλου στην Ασία ήταν εικονικά περισσότερα κατά $1 δις τις χρήσεις 2015, 2016 και 2017.

4.3 Αλλαγές στο Διοικητικό Συμβούλιο της Folli Follie

Η δημοσίευση της έκθεσης του ξένου επενδυτικού Fund, QCM, τον Μάιο του 2018, προκάλεσε πολλές και συχνές αλλαγές και στη συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου της Folli Follie. Ο αντίκτυπος της αποκάλυψης της απάτης, σε συνδυασμό με τα πρόστιμα και τις διώξεις εναντίον μελών της Διοίκησης της εταιρείας, ήταν τόσο μεγάλος, που τελικά άλλαξε σχεδόν όλη τη δομή του Διοικητικού Συμβουλίου, με αποκορύφωμα τις παραιτήσεις των ιδρυτών της.
Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας, πριν την αποκάλυψη του QCM, αποτελούταν από τα παρακάτω άτομα:

1) Δημήτριος Κουτσολιούτσος- Πρόεδρος, Εκτελεστικό Μέλος
2) Αικατερίνη Κουτσολιούτσου, Αντιπρόεδρος, Εκτελεστικό Μέλος

3) Γεώργιος Κουτσολιούτσος, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
4) Εμμανουήλ Ζαχαρίου, Γενικός Διευθυντής, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
5) Jiannong Qian, Μη Εκτελεστικό Μέλος
6) Ζαχαρίας Μαντζαβίνος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
7) Ηλίας Κούκουτσας, Μη Εκτελεστικό Μέλος
8) Ηλίας Κουλουκούντης, Μη Εκτελεστικό Μέλος
9) Ειρήνη Νιώτη, Εκτελεστικό Μέλος
10) Επαμεινώνδας Δαφέρμος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
11) Ευάγγελος Κουμανάκος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος

Η Επιτροπή Ελέγχου αποτελούταν από 3 πρόσωπα:

1) Ζαχαρίας Μαντζαβίνος, Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ
2) Επαμεινώνδας Δαφέρμος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ
3) Ευάγγελος Κουμανάκος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Σήμερα, ύστερα από τις ανακατατάξεις και τις παραιτήσεις που ακολούθησαν του σκανδάλου, η δομή του ΔΣ της ελληνικής εταιρείας είναι η εξής:

1) Αβραάμ Γούναρης, Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
2) Γεώργιος Σάμιος, Διευθύνων Σύμβουλος, Εκτελεστικό Μέλος
3) Κωνσταντίνος Αγγελόπουλος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
4) Δημήτριος Βαλαχής, Μη Εκτελεστικό Μέλος
5) Γεώργιος Ιωαννίδης, Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
6) Νικόλαος Κανελλόπουλος, Μη Εκτελεστικό Μέλος
7) Κωνσταντίνος Κεφαλογιάννης, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
8) Αντρέας Κουτούπης, Μη Εκτελεστικό Μέλος
9) Γεώργιος Κυριάκος, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
10) Νίκος Φαλδαμής, Ανεξάρτητο Μη Εκτελεστικό Μέλος
11) Zhang Haolei, Μη Εκτελεστικό Μέλος

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

5. ΟΙ ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΥΠΑΡΚΤΕΣ «ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ» ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Η έκθεση της A&M, εκτός από τα παραπάνω, υποστηρίζει ακόμα πως από το 2001 ο όμιλος FFστην Ασία συναλλασσόταν με 27 ύποπτες εταιρείες. Οι περισσότερες είχαν έδρα το Χονγκ Κονγκ και είχαν ιδρυθεί από τον όμιλο και ελέγχονταν κυρίως από υπαλλήλους του. Επιπλέον γνωστοποιήθηκε πως δύο εταιρείες του ομίλου, οι FFGS και FFBD, πραγματοποιούσαν πωλήσεις στην NBS, μέσω όμως των ελεγχόμενων αυτών εταιρειών. Αναλυτικότερα, για τις χρήσεις 2007 έως το 2015 το σύνολο των πωλήσεων για τις δύο εταιρείες άγγιζε τα $3,5 δις και από αυτά σχεδόν τα $3,2 δις, ποσό υπερβολικά υψηλό δηλαδή, προέρχονταν από πωλήσεις σε ελεγχόμενες εταιρείες. Με αυτό τον τρόπο οι εταιρείες παραποιούσαν όχι μόνο τα κέρδη τους, αλλά και το ύψος των πωλήσεών τους, δείχνοντας μια ψεύτικη εικόνα για τις δραστηριότητές τους.

Το πόρισμα της A&M αποκάλυψε όλη τη διαδικασία της απάτης που διέπραξαν διοικητικά στελέχη της Folli Follie. Μέσα από την έρευνά της η A&M κατέληξε στο συμπέρασμα πως οι παράνομες πράξεις του ομίλου FF λάμβαναν χώρα τουλάχιστον από το 2001, δηλαδή σχεδόν δύο δεκαετίες. Ο οίκος χώρισε αυτό το χρονικό διάστημα σε τρεις περιόδους, ανάλογα με τον τρόπο απάτης του ομίλου. Αναλυτικότερα, από το έτος 2007 έως το έτος 2015, διαπίστωσε πως ο όμιλος πραγματοποιούσε συναλλαγές, οι οποίες ήταν εικονικές. Το πόρισμα τόνισε πως οι συναλλαγές αυτές ήταν έμμεσες, κάτι το οποίο άλλαξε το έτος 2015. Εκείνο τον χρόνο το σχέδιο απάτης ήταν το λεγόμενο “merry – go - round” ή στα ελληνικά «γύρω – γύρω όλοι. Για δύο χρήσεις, από το 2015 έως το 2017 οι συναλλαγές οι οποίες καταχωρούνταν ήταν άμεσες εικονικές, χωρίς φυσική κίνηση αποθεμάτων και μετρητών και αφορούσαν έναν εικονικό προμηθευτή (Thana Prasertsian) και έναν ψεύτικο πελάτη (NG Boon Soon), που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Έτσι, ο όμιλος κατάφερνε να παραποιεί τις ενοποιημένες πωλήσεις του κατά ένα μεγάλο ποσοστό κάθε χρόνο.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

6. ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

6.1 Ο ρόλος της Ελεγκτικής Εταιρείας και του Ορκωτού Ελεγκτή στην Ελλάδα

Ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής πρέπει να έχει τις κατάλληλες επαγγελματικές και κριτικές ικανότητες, προκειμένου να ανταποκρίνεται με αποτελεσματικό τρόπο στις απαιτήσεις που εμφανίζει ο κλάδος του. Τα σημαντικότερα στοιχεία που υποχρεούται να έχει ο ελεγκτής είναι η ανεξαρτησία και η αντικειμενικότητα στον τρόπο που διενεργεί τον έλεγχο και τις ελεγκτικές διαδικασίες που επιλέγει. Σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο 200.2, ο σκοπός του ελέγχου είναι να αυξάνεται ο βαθμός εμπιστοσύνης των χρηστών των λογιστικών καταστάσεων προς αυτές. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της έκφρασης γνώμης από την πλευρά του ελεγκτή για τον αν έχουν καταρτιστεί από κάθε ουσιώδη άποψη σύμφωνα με το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς.

Η έκθεση γνώμης του ελεγκτή αναφέρει αν οι καταστάσεις μιας εταιρείας παρουσιάζουν εύλογα την χρηματοοικονομική θέση της, δηλαδή τον Ισολογισμό της, την χρηματοοικονομική επίδοσή της (Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης) και τις ταμειακές της ροές (Κατάσταση Ταμειακών Ροών), σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και τη σχετική νομοθεσία. Ο ορκωτός, δηλαδή, ελεγκτής έχει την ευθύνη απόκτησης εύλογης διασφάλισης ότι οι οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης οντότητας είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη σφάλματα, όπως αναφέρεται και στο ΔΕΠ 240. Ο ελεγκτής προκειμένου να αποκτήσει εύλογη διασφάλιση χρειάζεται να συλλέξει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια, ώστε να μειωθεί ο ελεγκτικός κίνδυνος σε ένα αποδεκτό επίπεδο, με σκοπό να εξάγει λογικά συμπεράσματα και να εκφράσει τη γνώμη του, μέσω της έκθεσής του.

Την ημέρα της δημοσιοποίησης της έκθεσης του Fund QCM, δημιουργήθηκαν πολλά ερωτήματα σχετικά με τις ευθύνες των ορκωτών ελεγκτών της εταιρείας και του ομίλου, που υπέγραφαν τις οικονομικές καταστάσεις, σχετικά με την απάτη που διέπραττε για καιρό η FF. Το Fund είχε εκφράσει στο report του σοβαρές ανησυχίες για τους ελεγκτές της FF στην Ελλάδα, επισημαίνοντας την πολυετή τους σχέση. Το Fund διεξήγαγε έρευνα για τις ελεγκτικές που είχε επιλέξει η FF, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην αγορά της Ασίας και κατέληξε σε ορισμένα ουσιώδη συμπεράσματα.

Για πολλά έτη, από το 2009 έως το 2011 ο Γιώργος Βαρθαλίτης (Γ.Β) αποτελούσε τον τακτικό ορκωτό ελεγκτή λογιστή της Folli Follie ABEE, με αναπληρωματική ορκωτή ελέγκτρια για τα έτη 2007- 2009 την Χρύσα Τσακαλογιάννη (Χ.Τ). Ο Γ.Β το 2006 μετακινήθηκε από την ΣΟΛ ΑΕΟΕ στην ελεγκτική εταιρεία "Baker Tilly Hellas", ως μέτοχος και Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της, η οποία αποτελούσε ανεξάρτητο μέλος της "Baker Tilly International" από το 2004. Την ίδια περίοδο και η Χρυσούλα Τσακαλογιάννη πήγε από την ΣΟΛ στην ίδια ελεγκτική εταιρεία με τον κ. Βαρθαλίτη, ως Επίκουρη Ορκωτή Ελέγκτρια Λογίστρια. Όμως, το έτος 2014 αποφασίστηκε η διάσπασή της σε δύο υφιστάμενες εταιρείες, η μία εκ των οποίων ήταν η "VNT Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α.Ε., που είχε τον τίτλο "Baker Tilly Greece VNT". Η τελευταία εταιρεία, δύο χρόνια αργότερα άλλαξε τον τίτλο της σε "Ecovis VNT Auditing", η οποία αποτελούσε ανεξάρτητο μέλος του δικτύου της Ecovis International. Στην Ecovis VNT Auditing ήταν μέτοχοι ο κ. Βαρθαλίτης με ποσοστό 37,1%, ο οποίος κατείχε τις θέσεις του προέδρου και του διευθύνοντος συμβούλου της εταιρείας και η κα. Τσακαλογιάννη με ποσοστό 5,2%. Η Ecovis άρχισε την συνεργασία της με τον όμιλο Folli Follie τον Μάιο του 2015. Γίνεται, λοιπόν, εμφανές πως τόσο ο Γ.Β όσο και η Χ.Τ είχαν μακροχρόνια σχέση με την FF, κάτι που απαγορεύεται από την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ). Η ΕΛΤΕ, λαμβάνοντας υπόψη τον ν. 4449/2017 και τον Κανονισμό 537/2014, επισημαίνει πως ο διορισμός των ορκωτών ελεγκτών και των ελεγκτικών εταιρειών για τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, δεν μπορεί να ξεπερνάει τα πέντε (5) έτη και δεν έχουν την δυνατότητα να προβούν σε έλεγχο της ίδιας οντότητας εάν δεν περάσουν τρία (3) έτη. Αντίστοιχα, στην περίπτωση που αναλάβουν τον έλεγχο μιας οντότητας μη δημοσίου συμφέροντος, παύουν την συμμετοχή τους στον υποχρεωτικό έλεγχο το αργότερο πέντε (5) έτη αφού τον αναλάβουν. Επίσης, δεν μπορούν να συμμετέχουν ξανά στην διενέργεια του ελέγχου αν δεν παρέλθουν δύο (2) έτη.

Μετά το ξέσπασμα του σκανδάλου, τόσο η ελεγκτική εταιρεία Baker Tilly International, όσο και η Ecovis International, ξεκαθάρισαν πως η συνεργασία τους με τον κ. Βαρθαλίτη είχε λυθεί, διαχωρίζοντας ξεκάθαρα την θέση τους από τα όσα έπραξε ο ίδιος, αλλά και οι συνεργάτες του.

Τονίζεται πως ο ελεγκτής των λογιστικών καταστάσεων της Elmec Sport ABETE για τα έτη 2008 και 2009 ήταν η Baker Tilly Hellas με partner τον κ. Βαρθαλίτη και πως τα Καταστήματα Αφορολόγητων Ειδών Α.Ε. ελέγχονταν για 14 χρόνια, από το

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

2003 έως το 2017, με ένα διάλειμμα την χρήση 2007 επίσης από τον κ. Βαρθαλίτη, αλλά και την κα. Τσακαλογιάννη. Παρόλα αυτά, το 2010 η FF ABEE συγχωνεύτηκε με την Elmec Sport ABETE και τα Καταστήματα Αφορολόγητων Ειδών Α.Ε, δημιουργώντας πλέον τον όμιλο Folli Follie.

Επίσης, ένα πολύ σημαντικό γεγονός, σύμφωνα με το οποίο δικαιολογούνται οι ανησυχίες του QCM είναι ο έλεγχος που γινόταν στην μητρική και στις θυγατρικές του ομίλου. Η κα. Τσακαλογιάννη υπέγραφε τις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής και του ομίλου FF κατά τα έτη 2012-2015 ενώ για τις χρήσεις 2015 έως το 2017 τις υπέγραφε ο κος. Βαρθαλίτης. Αυτό ωστόσο που είχε προκαλέσει εντύπωση και επισημάνθηκε και από το Fund ήταν πως ενώ στην Ελλάδα ο έλεγχος της μητρικής και του ομίλου της εταιρείας γινόταν από την Baker Tilly Hellas και αργότερα από την Ecovis, ο έλεγχος στη θυγατρική της Ασίας διενεργούταν από μια μικρή ελεγκτική εταιρεία με έδρα την Ασία. Σε αντίθεση με όσα λένε τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, οι ορκωτοί ελεγκτές της μητρικής στην Ελλάδα, οι οποίοι είχαν την ευθύνη για τον έλεγχο των ενοποιημένων λογιστικών καταστάσεων, δεν είχαν λάβει τα απαραίτητα στοιχεία, προκείμενου να σχηματίσουν οι ίδιοι γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων των θυγατρικών του Ομίλου. Το γεγονός αυτό, προκαλεί ορισμένα ερωτηματικά, επειδή οι Ασιατικές θυγατρικές ήταν εκείνες που παρήγαγαν το μεγαλύτερο μέρος των κερδών, αλλά και του κύκλου εργασιών της FF Group και επομένως θα έπρεπε να γίνεται αυστηρότερος έλεγχος, με συλλογή των κατάλληλων πληροφοριών.

Το πιο σημαντικό στοιχείο που κάνει αναξιόπιστο τον έλεγχο των λογιστικών καταστάσεων της FF είναι η σχέση που δημιουργήθηκε μεταξύ των ορκωτών ελεγκτών και της ελεγχόμενης Folli Follie. Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών απαιτεί από τον εκάστοτε ελεγκτή να ασκεί υψηλό επίπεδο επαγγελματικής κρίσης. Ο όρος αυτός αναφέρεται γενικά στην γνώση του αντικειμένου και στην εμπειρία που πρέπει να έχει ο ελεγκτής, ο οποίος για να εκφράσει μια σωστή γνώμη θα πρέπει να παραμένει ανεπηρέαστος από τους διάφορους παράγοντες του περιβάλλοντος του πελάτη και του δικού του. Συγκεκριμένα, ο Κώδικας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (ΔΟΛ), αναφέρει πως υπάρχουν πέντε (5) βασικές αρχές δεοντολογίας, οι οποίες θα πρέπει να ακολουθούνται από όλους τους επαγγελματίες λογιστές. Οι πέντε αυτές βασικές αρχές είναι:

1. Αντικειμενικότητα

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

2. Επαγγελματική Ικανότητα
3. Ακεραιότητα
4. Επαγγελματική Συμπεριφορά και
5. Εχεμύθεια

Είναι γνωστό πως η σχέση της FF με τους ορκωτούς ελεγκτές της διήρκησε πάρα πολλά χρόνια, το οποίο έρχεται σε αντίθεση με τους κανόνες και τα πρότυπα και πρωτίστως με την έννοια της ανεξαρτησίας του ορκωτού. Η ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών είναι ουσιώδους σημασίας, διότι όσο πιο ανεξάρτητος είναι ο ελεγκτής, τόσο μεγαλύτερη εμπιστοσύνη υπάρχει από την πλευρά των χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της εταιρείας πως εκείνες παρουσιάζονται εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη. Στην υπόθεση της Folli Follie και της επιλογής της ελεγκτικής εταιρείας από πλευρά της, το ερώτημα που μπορεί να τεθεί είναι το κατά πόσο ένας ορκωτός ο οποίος υπογράφει για πολλά έτη τις λογιστικές καταστάσεις μιας εταιρείας μπορεί να τηρεί όλες τις βασικές αρχές του Κώδικα της ΔΟΛ. Σε μια τέτοια περίπτωση ο ελεγκτής είναι σχεδόν αδύνατο να παραμένει ανεξάρτητος και αντικειμενικός και πολλές φορές αποκτά μέχρι και φιλικές σχέσεις με τον πελάτη του, το οποίο επηρεάζει όλο και περισσότερο την γνώμη που θα εκφέρει στην έκθεσή του. Όμως, εκφράζοντας ο ελεγκτής μια γνώμη η οποία βασίζεται στην φιλική σχέση και την οικειότητα που έχει δημιουργηθεί με την ελεγχόμενη εταιρεία, εξαιτίας των πολλών ετών συνεργασίας, ζημιώνονται οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπως είναι οι επενδυτές, οι μέτοχοι, οι ανταγωνιστές της επιχείρησης και άλλοι, σχηματίζοντας λανθασμένη εντύπωση για την λειτουργία και την συνέχιση των δραστηριοτήτων της εταιρείας.

Ένα ακόμα ερώτημα που τίθεται στην περίπτωση του κ. Βαρθαλίτη και της Folli Follie είναι πως για τόσα χρόνια που ελέγχει την εταιρεία και τον όμιλο δεν κατάλαβε την απάτη που διενεργούσε για δεκαετίες η FF. Αντίθετα, κάθε χρόνο υπέγραφε τις καταστάσεις της μητρικής και του ομίλου, χωρίς να αναφέρει πως γίνεται κάτι παράνομο και πως οι αριθμοί των οικονομικών μεγεθών της ήταν εικονικοί. Η ευθύνη του ορκωτού είναι τεράστια και θα πρέπει να διενεργεί ενδελεχή έλεγχο, ακολουθώντας τις απαραίτητες διαδικασίες. Επί σειρά ετών ο τακτικός ελεγκτής της FF υπέγραφε τις καταστάσεις της, χωρίς να παρατηρήσει πως τα μεγέθη που εμφανίζει είναι υπερβολικά μεγάλα και πως οι συναλλαγές της είναι ύποπτες. Αν διενεργούταν από την πλευρά του σωστά ο έλεγχος θα είχαν γίνει γνωστές οι

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

εικονικές καταθέσεις που παρουσίαζε η εταιρεία, οι εικονικοί προμηθευτές και πελάτες που εμφάνιζε, καθώς και οι υπερβολικά αυξημένες πωλήσεις της. Από την χρηματοοικονομική ανάλυση της εταιρείας διαπιστώνεται πως εμφάνιζε υψηλό δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων, έχοντας συγχρόνως πολυάριθμα αποθέματα σε αποθήκες της, τα οποία δεν πωλούντο. Επίσης, εμφάνιζε υψηλό δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας των απαιτήσεων, το οποίο σημαίνει πως η εταιρεία είχε πολλές απαιτήσεις από πελάτες της, τις οποίες δεν εισέπραττε. Η πιο σημαντική, ωστόσο, ένδειξη πως η εταιρεία παραποιούσε τα οικονομικά μεγέθη της ήταν πως ενώ εμφάνιζε υπερβολικά μεγάλο τζίρο η λειτουργική δραστηριότητα των ταμειακών της ροών ήταν αρνητική. Όταν η λειτουργική δραστηριότητα ταμειακών ροών είναι κάτω του μηδενός (<0), σημαίνει πως η επιχείρηση δεν είναι σε θέση να καλύψει τις λειτουργικές της δραστηριότητες, δηλαδή οι εισπράξεις της είναι λιγότερες από τα έξοδά της ή πως οι επενδυτικές της ενέργειες δεν αποδίδουν. Αυτό, όμως, έρχεται σε αντίθεση με την εικόνα που έδειχνε για χρόνια η FF με υψηλό τζίρο και κέρδη. Όπως τόνισε και το Fund QCM, αλλά και ο οίκος A&M, αυτά τα στοιχεία μέσα από σωστό, εις βάθος και αντικειμενικό έλεγχο και κατάλληλες ελεγκτικές διαδικασίες, ο ορκωτός θα ήταν σε θέση να τα γνώριζε. Επομένως, για αυτό τον λόγο εκφράστηκαν ανησυχίες για την στάση του ελεγκτή, σχετικά με το αν γνώριζε για την απάτη που λάμβανε χώρα.

Με βάση τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, σε ομίλους οι οποίοι έχουν πολυεθνική παρουσία, όπως είναι και ο όμιλος Folli Follie, οι ατομικές και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις τους υπογράφονται από ελεγκτικές εταιρείες, οι οποίες έχουν την ικανότητα και τους πόρους να ελέγξουν τουλάχιστον το 60% των ενοποιημένων τους εσόδων. Στην υπόθεση της Folli Follie, όμως, την ευθύνη για την υπογραφή των λογιστικών της καταστάσεων την είχε η ECOVIS, η οποία θεωρείται μια μικρή ελεγκτική, ενώ στην Κίνα η επιλογή μιας σημαντικά μικρότερης και τοπικής ελεγκτικής εταιρείας, είχε προκαλέσει πολλά ερωτήματα που αφορούν την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα του ελέγχου.

Υπό αυτές τις εξελίξεις, στα μέσα του Ιουλίου 2018, δύο μήνες σχεδόν μετά την δημοσίευση του report, η ελεγκτική εταιρεία που είχε αναλάβει τον έλεγχο της FF, η "VNT Ορκωτοί Ελεγκτές Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α.Ε." (πλέον VNT Auditing S.A.), προέβη σε μια ανακοίνωση. Οι ορκωτοί ελεγκτές της FF, της γνωστοποίησαν πως ανακαλούν την έκθεση ελέγχου επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Folli Follie για τη χρήση η οποία έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

και την οποία είχαν δημοσιεύσει στις 26 Απριλίου του 2018. Ο λόγος για τον οποίο η ελεγκτική εταιρεία ανακάλεσε την έκθεση ελέγχου της, σύμφωνα με την ίδια, είναι ότι η FF Group Sourcing Limited, που αποτελεί θυγατρική της FF στην Ασία, αλλά και οι ελεγκτές της, που ανήκουν στην Thomas Ng - China Wa & C, οι οποίοι υπέγραψαν τις οικονομικές καταστάσεις της θυγατρικής για το έτος 2017 και αποτελούν μια μικρή ελεγκτική, όπως φαίνεται στην ιστοσελίδα της Folli Follie, δεν έθεσαν στην διάθεση της ECOVIS ορισμένες πληροφορίες και έγγραφα, απαραίτητα για τον έλεγχο. Δηλαδή η ελεγκτική εταιρεία που ήταν υπεύθυνη για τον έλεγχο του ομίλου δεν είχε συλλέξει επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια. Τα έγγραφα αυτά ζητήθηκαν από την ECOVIS προκειμένου να είναι σε θέση να επαληθεύσει τις λογιστικές καταστάσεις και κυρίως τα ταμειακά διαθέσιμα της FF Group Sourcing Limited κατά την 31/12/2017. Εξαιτίας της έλλειψης των συγκεκριμένων πληροφοριών, οι ορκωτοί ελεγκτές της ECOVIS εξέφρασαν κάποιες επιφυλάξεις σχετικά με την ορθότητα της έκθεσης ελέγχου της κινεζικής ελεγκτικής, που δημοσιεύτηκε στα μέσα του ίδιου μήνα και αναφερόταν στη χρήση που είχε λήξει (31/12/2017). Επομένως, οι ορκωτοί στην Ελλάδα τόνισαν πως η μη εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της θυγατρικής θα είχε αρνητική επίπτωση και στην αξιοπιστία των ενοποιημένων λογιστικών καταστάσεων για την χρήση 2017.

Με αυτή την ανακοίνωση η ECOVIS δημιούργησε περισσότερα ερωτήματα σχετικά με την δική της αξιοπιστία και ανεξαρτησία. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικός ο ρόλος του ελεγκτή και η επαγγελματική κρίση και εμπειρία, επειδή παρόλο που ζήτησε έγγραφα από τους ορκωτούς στην Ασία χωρίς να τα λάβει, υπέγραψε τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του 2017 για τον όμιλο. Ο έλεγχος που πραγματοποίησε η ECOVIS στον όμιλο δεν ήταν ενδελεχής και λόγω της απώλειας σημαντικών πληροφοριών, θα μπορούσε να μην υπογράψει τις λογιστικές καταστάσεις για την FF Group, εκφράζοντας «αρνητική γνώμη». Όμως, αντί για αυτό υπέγραψε τις καταστάσεις διατυπώνοντας «γνώμη χωρίς επιφύλαξη», δημιουργώντας απορίες για το αν τόσα χρόνια ο έλεγχος του ομίλου γινόταν με τον ίδιο τρόπο και αν οι ορκωτοί ακολουθούσαν την ίδια τακτική. Σε αυτή την περίπτωση, η ευθύνη των ορκωτών στις παραποιημένες οικονομικές καταστάσεις που παρουσίαζε επί χρόνια η FF εξαπατώντας τους χρήστες τους και εμφανίζοντας πολύ υψηλότερα κέρδη, αυξάνοντας έτσι την αξία της μετοχής της, θα είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Γίνεται εμφανές, σύμφωνα με τα πρότυπα, πως οι ορκωτοί ελεγκτές της ECOVIS

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

είχαν την υποχρέωση να επαληθεύσουν πως ο έλεγχος στην θυγατρική της Ασίας είναι ποιοτικά σωστός και επαρκής. Η ορθότητα του ελέγχου είναι κριτικής σημασίας να εξακριβωθεί όχι μόνο επειδή η Thomas Ng – China Wa&Co αρνήθηκε να τους δώσει τα στοιχεία που ζήτησαν, αλλά και επειδή δεν αποτελεί μία από τις αναγνωρισμένες εταιρείες που προσφέρουν ελεγκτικές υπηρεσίες, αλλά αντίθετα είναι μια άγνωστη και μικρή ελεγκτική εταιρεία.

Στις αρχές του Οκτωβρίου του 2018, η ελεγκτική εταιρεία "ECOVIS VNT Auditing S.A", άλλαξε τον διακριτικό τίτλο της σε "VNT Auditing S.A.". Τον ίδιο μήνα, ο κύριος Βαρθαλίτης μέσω επιστολής γνωστοποίησε την παραίτησή του τόσο στη διοίκηση του ομίλου FF, όσο και στην Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ). Η ανακοίνωση της παραίτησης του ορκωτού ελεγκτή σχετίζεται με τον επανέλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της FF για την χρήση 2017, επειδή λίγους μήνες πριν η ECOVIS είχε ανακαλέσει την έκθεσή της.

6.2 Ο ρόλος και οι ενέργειες της ΕΛΤΕ

Η ΕΛΤΕ είναι η εποπτική αρχή στην Ελλάδα του ελεγκτικολογιστικού επαγγέλματος και η αρμοδιότητά της είναι η θέσπιση αλλά και η εποπτεία της αποτελεσματικής εφαρμογής των ελεγκτικών και λογιστικών προτύπων. Η ΕΛΤΕ έχει τονίσει πως σε περίπτωση παύσης του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας, η διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης είναι υποχρεωμένη να καταθέσει έγγραφη αίτηση στην ΕΛΤΕ, παρέχοντας επαρκή στοιχεία και αιτιολόγηση για τους λόγους παύσης. Αντίστοιχα, σε περίπτωση παραίτησης του ορκωτού ή της ελεγκτικής εταιρείας απαιτείται η ίδια διαδικασία. Σημειώνεται πως για να πραγματοποιηθεί η παύση ή η παραίτηση της ελεγκτικής εταιρείας ή του ορκωτού, θα πρέπει να εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΤΕ. Ακόμα, για την αντικατάσταση της ελεγκτικής και του ορκωτού ελεγκτή μιας εισηγμένης, είναι απαραίτητη η έγκριση από την ΕΛΤΕ, αλλά και από την γενική συνέλευση της ελεγχόμενης οντότητας.

Η ΕΛΤΕ μετά την αποκάλυψη του Fund τον Μάιο του 2018, διενήργησε ποιοτικό έλεγχο για την FF. Ορισμένα από τα ευρήματά της, τα οποία συμπίπτουν με αυτά του Fund QCM, αλλά και του οίκου Alvarez & Marsal, είναι οι συναλλαγές με ανύπαρκτους πελάτες και προμηθευτές και η ύπαρξη δανείων χωρίς εξασφαλίσεις και μηδενικό επιτόκιο. Σχετικά με τον ορκωτό ελεγκτή, κατέληξε στο συμπέρασμα πως δεν είχε συγκεντρώσει επαρκή και κατάλληλα τεκμήρια, κυρίως αναφορικά με τα

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

κονδύλια για τις απαιτήσεις, τις υποχρεώσεις, αλλά και του κύκλου εργασιών. Η απόκτηση επαρκών τεκμηρίων είναι υποχρεωτική για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας οντότητας, κατά τα ελεγκτικά πρότυπα. Το πόρισμα της ΕΛΤΕ στη συνέχεια κατατέθηκε στον οικονομικό εισαγγελέα και στην Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

6.3 Η Ελεγκτική Εταιρεία στην Ασία

Ο όμιλος FF είχε επεκτείνει τις δραστηριότητές του πριν δεκαετίες, πέρα από τα σύνορα της Ελλάδας, αποκτώντας αμέτρητες θυγατρικές εταιρείες. Στην αγορά της Ασίας η FF Group Sourcing Limited αποτελεί τη θυγατρική του ομίλου της FF από την οποία περνά ο κύριος όγκος των απαιτήσεων, των αποθεμάτων και των ταμειακών υπολοίπων του. Η θυγατρική στην Ασία δεν ελέγχεται από την ECOVIS, αλλά από μια άλλη εταιρεία την Chung & Partners, η οποία είναι ένα λογιστικό γραφείο και εδρεύει στον Χονγκ Κονγκ, ενώ για την χρήση 2017 τον έλεγχο πραγματοποίησε η Thomas Ng – China Wa& Co. Η ΕΛΤΕ, διενήργησε έρευνα στην περιοχή της Ασίας, επικοινωνώντας με τις αντίστοιχες αρχές και διαπίστωσε πως η Thomas Ng- China Wa & Co, αποτελούσε μέλος της ένωσης Hong Kong Institute και όχι του Financial Report Council του Χονγκ Κογκ, όπως οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες. Ιδρυτής του λογιστικού γραφείου Chung & Partners, εμφανίζεται να είναι ο Sammy Chung,ο οποίος από το 2008 υπογράφει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της θυγατρικής του ομίλου στην Ασία. Το QCM στη έκθεσή του αναφέρει πως επισκέφτηκε την τοποθεσία που δείχνει να εδρεύει το γραφείο και πως η Chung & Partners είναι στην πραγματικότητα ένα μικρό γραφείο με μόνο δύο υπαλλήλους για προσωπικό. Το γεγονός που προκαλεί εντύπωση ακόμα και σε ελεγκτές των Big Four είναι πως ενώ ο όμιλος της FF είναι μια πολυεθνική εταιρεία με ετήσιο τζίρο $1δις, ο έλεγχος της θυγατρικής της στην Ασία ανατέθηκε σε μια άγνωστη και αρκετά μικρή εταιρεία. Αυτό δημιουργεί ερωτήματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα του ελέγχου της FF Group Sourcing Limited, το οποίο επηρεάζει και τις ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις. Σύμφωνα και με το QCM, αλλά και με επαγγελματίες ελεγκτές, θεωρείται πρακτικά αδύνατο δύο μόνο άτομα να ελέγχουν μια εταιρεία με υψηλές πωλήσεις και κέρδη. Για τον καταλληλότερο και σωστότερο έλεγχο θα ήταν

απαραίτητο να αναλάβει τον έλεγχο της θυγατρικής μια μεγαλύτερη και πιο αναγνωρισμένη ελεγκτική εταιρεία, προκειμένου να μην υπάρχουν επιφυλάξεις σχετικά με την επιλογή της ελεγκτικής.

6.4 Οι ευθύνες του CFO της Folli Follie ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ

Σχετικά με το σκάνδαλο της Folli Follie, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν οι δραστηριότητές της στην περιοχή της Ασίας, Οι έρευνες, εκτός της οικογένειας Κουτσολιούτσου, του ορκωτού ελεγκτή της και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της, περιλαμβάνουν και τον Οικονομικό Διευθυντή της θυγατρικής FF Group Sourcing Limited που εδρεύει στο Χονγκ Κονγκ, Ιωάννη Μπεγιέτη. Ο κος Μπεγιέτης είχε αναλάβει καθήκοντα ως CFO (Chief Financial Officer) στην FF το 2006 και δύο χρόνια αργότερα ανέλαβε την ευθύνη της αναδιοργάνωσης του ομίλου στην Ιαπωνία. Από το έτος 2011 είχε αναλάβει τη θέση του CFO και είναι συν-επικεφαλής της FF Asia – Pacific και πιστοποιούσε τα οικονομικά μεγέθη της θυγατρικής της FF. Ο Οικονομικός Διευθυντής της θυγατρικής ήταν υπεύθυνος και για την επίβλεψη των δραστηριοτήτων του ομίλου στην περιοχή που εστίασαν την προσοχή τους οι έρευνες του Fund QCM, του οίκου Alvarez & Marsal και της ΕΛΤΕ στην Ασία, στην Κίνα και στις χώρες του Ειρηνικού (APAC), αλλά και την υπογραφή των καταστάσεών της, τις οποίες υπέγραφαν επί σειρά ετών ο Δημήτρης Κουτσολιούτσος και ο Law Chin Chuen. Όπως έχει αναφερθεί, η θυγατρική της FF παρουσίαζε ψευδή οικονομικά στοιχεία στις λογιστικές της καταστάσεις, που αφορούσαν κυρίως τα ταμειακά διαθέσιμά της, τα αποθέματα, τις πωλήσεις και τα κέρδη της. Τα εικονικά αυτά οικονομικά μεγέθη συμπεριλήφθηκαν και στους ενοποιημένους ισολογισμούς της μητρικής, εμφανίζοντας λανθασμένα την Folli Follie ως υπερβολικά κερδοφόρα και οικονομικά ισχυρή επιχείρηση. Υπεύθυνος για την πιστοποίηση των οικονομικών καταστάσεών της θυγατρικής ήταν ο Μπεγιέτης, επομένως ο ρόλος του είναι αρκετά σημαντικός, εφόσον υπέγραφε εικονικές οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες παραποιούσαν τα αποτελέσματα της μητρικής στην Ελλάδα, αυξάνοντας λανθασμένα την αξία της.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

7. Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ FOLLI FOLLIE

Μετά την παραίτηση του ορκωτού ελεγκτή της ECOVIS, λόγω ανεπαρκών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν από τους ορκωτούς της ελεγκτικής, η FF έπρεπε να αναδιατυπώσει μέσω άλλης ελεγκτικής τις καταστάσεις του 2017, προκειμένου να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Στις 14 Μαΐου 2018, η Folli Follie ανέθεσε στην ελεγκτική εταιρεία Ernst & Young (ΕΥ), ύστερα από την υπόδειξη της ΕΛΤΕ, τον επανέλεγχο των οικονομικών καταστάσεών τόσο της μητρικής, όσο και του ομίλου. Παρ' όλα αυτά, με ανακοίνωσή της τον Οκτώβριο του 2018 η ΕΥ γνωστοποίησε τη διακοπή της συνεργασίας τους. Ο λόγος αφορούσε, κυρίως, της μη υποβολή από την πλευρά της FF των αιτούμενων πληροφοριών από την ελεγκτική εταιρεία, σχετικές με τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις, γεγονός που καθιστούσε τον έλεγχο αδύνατο. Τον ίδιο μήνα, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της, η FF επέλεξε μία από τις Big Four, την PwC για να πραγματοποιήσει τακτικό έλεγχο στις ενοποιημένες και εταιρικές οικονομικές καταστάσεις του ομίλου, προκειμένου να αναδιατυπωθούν οι λογιστικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε στις 31/12/2017. Αντίστοιχα, τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της θυγατρικής της στην Ασία, της FF ASIA Group, είχε ανατεθεί τον οίκο Alvarez & Marsal, η οποία υποστηρίζεται από το δικηγορικό γραφείο Rothschild.

Ο σκοπός της FF ύστερα από την κατακόρυφη πτώση της αξίας της, την αναστολή της μετοχής της στο Χρηματιστήριο Αθηνών και τις απώλειες των αντιπροσωπειών της, ήταν να της επιτραπεί να καταθέσει ένα σχέδιο εξυγίανσης, αξιοποιώντας τις διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα.

Η PwC για σχεδόν εννέα (9) μήνες διενήργησε τον έλεγχο επί των οικονομικών καταστάσεων του ομίλου της Folli Follie για τη χρήση 2017.Τον Ιούλιο του 2019, η ελεγκτική εταιρεία παρουσίασε στο Διοικητικό Συμβούλιο της FF το πιστοποιητικό της, αναφορικά με τον έλεγχο, το οποίο συνοδευόταν από αρνητική γνώμη, καθώς και από είκοσι (20) παρατηρήσεις. Το συμπέρασμα της PwC ήταν πως τόσο οι

ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, όσο και οι εταιρικές του ομίλου FF για το έτος 2017 δεν παρουσιάζονταν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη. Επομένως και η PwC κατέληξε πως ο όμιλος της Folli Follie παραποιούσε την πραγματική εικόνα της, εξαπατώντας τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεών της, τους μετόχους της, τους συνεργάτες της, τους ανταγωνιστές της και τους πελάτες της. Μία από τις πιο ουσιώδεις παρατηρήσεις που αναφέρονται στο πιστοποιητικό της ελεγκτικής, σχετιζόταν με την συνέχιση των δραστηριοτήτων της εταιρείας, η οποία όπως ανέφεραν οι ορκωτοί δεν ήταν πλέον διασφαλισμένη.

Ο έλεγχος που διενήργησαν οι ορκωτοί ελεγκτές αποκάλυψε πως η εταιρεία FF είχε έλλειψη συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, ανεπαρκές μηχανογραφικό σύστημα, το οποίο δεν τηρούσε σημαντικές και απαραίτητες για τη σωστή λειτουργία της διαδικασίες που σχετίζονται με τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της όπως και συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη της. Επιπρόσθετα, η επιλεγμένη ελεγκτική εταιρεία διαπίστωσε πως υπήρχαν δάνεια, χωρίς να υπάρχει κάποια οικονομική λογική, καθώς και αβεβαιότητα σχετικά με τα αποθέματα, τα ταμειακά διαθέσιμα, τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις της. Η Folli Follie έδειχνε στις καταστάσεις της ορισμένες συναλλαγές για τις οποίες δεν βρέθηκαν επαρκή και κατάλληλα στοιχεία, προκειμένου να επιβεβαιωθούν. Ειδικότερα, αναφέρει πως κάποιες από τις συναλλαγές της οικογένειας Κουτσολιούτσου με την εταιρεία και τις θυγατρικές της, δηλαδή συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη δεν ήταν δυνατό να εξακριβωθούν. Επομένως, οι ορκωτοί ελεγκτές δεν ήταν σε θέση να επαληθεύσουν πως η FF δεν προέβη και σε άλλες συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη και για αυτό το λόγο το επισήμανε στο πιστοποιητικό που ανακοίνωσε στον πελάτη της.

7.1 Οι λόγοι που η PwC εξέφρασε αρνητική γνώμη

Οι ορκωτοί ελεγκτές της PricewaterhouseCoopers, στην αναμόρφωση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της χρήσης 2017 εξέφρασαν αρνητική γνώμη, βασισμένοι στον έλεγχό τους και τα στοιχεία που συνέλεξαν. Σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα οι εκθέσεις ελέγχου του ελεγκτή χωρίζονται στις παρακάτω κατηγορίες, με βάση την κρίση του ορκωτού και τα στοιχεία που έχουν αποκτηθεί:

1. Απλή σύμφωνη γνώμη.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

2. Διαφοροποιημένες εκθέσεις χωρίς επηρεασμό της γνώμης του ελεγκτή (θέμα έμφασης) και
3. Διαφοροποιημένες εκθέσεις με επηρεασμό της γνώμης του ελεγκτή.

Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει τρεις περιπτώσεις:

a. Η γνώμη με εξαίρεση ή με εξαιρέσεις.
b. Η άρνηση γνώμης και
c. Η αρνητική γνώμη.

Η αρνητική γνώμη εκδίδεται όταν κατά την κρίση και την εμπειρία του ελεγκτή οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης οντότητας δεν παρουσιάζουν εύλογα την πραγματική της κατάσταση. Στο συμπέρασμα αυτό ο ορκωτός καταλήγει, εφόσον έχει κάνει αυστηρό και ενδελεχή έλεγχο στις καταστάσεις της εταιρείας, αλλά παρόλα αυτά προκύπτει ότι:

1. Δεν έχει καταφέρει να συλλέξει επαρκή τεκμήρια και στοιχεία που επιβεβαιώνουν όσα εμφανίζει στις καταστάσεις της η οντότητα.
2. Υπάρχουν διαφωνίες με τον ορκωτό ελεγκτή και τη διοίκηση του πελάτη του, οι οποίες σχετίζονται με τον τρόπο εφαρμογής λογιστικών προτύπων και πολιτικών ή παράλειψης γνωστοποιήσεων σημαντικών πληροφοριών στο προσάρτημά της.
3. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η εταιρεία παραβιάζει το νόμο και τη σχετική νομοθεσία με τον τρόπο που επιλέγει να δραστηριοποιείται.
4. Δεν συντάσσει ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις, ενώ είναι υποχρεωτικό από την νομοθεσία και
5. Όταν υπάρχουν προφανείς και σοβαρές αδυναμίες της συνέχισης της δραστηριότητας της ελεγχόμενης οντότητας.

Σε κάθε μία από τις παραπάνω τρεις κατηγορίες ο ελεγκτής στην έκθεσή του οφείλει να αιτιολογήσει τη γνώμη του, αναφέροντας τα πιο σημαντικά στοιχεία και τεκμηριώνοντας την άποψή του.

Σύμφωνα με όσα ειπώθηκαν, η PwC είχε την υποχρέωση να αναφέρει τους λόγους που την οδήγησαν να εκφράσει αρνητική γνώμη, οι οποίοι ήταν πολλοί και κρίσιμης σημασίας. Οι πιο σημαντικοί από τους παράγοντες που ώθησαν τους ελεγκτές να εκφράσουν στην έκθεσή τους αρνητική γνώμη είναι οι ακόλουθοι:

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1) **<u>Αναγνώριση Εσόδων</u>**

Οι ορκωτοί ελεγκτές δεν κατάφεραν να συλλέξουν επαρκή και κατάλληλα τεκμήρια, τα οποία είναι απαραίτητα για την προετοιμασία και την παρουσίαση των γνωστοποιήσεων που απαιτούνται. Συγκεκριμένα, αναφέρει πως η διοίκηση της Folli Follie δεν τους παρείχε τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία και επαρκείς εξηγήσεις σε ερωτήματα που τους τέθηκαν, όπως συνέβη και με την Ernst & Young. Αναλυτικότερα, η εταιρεία δεν τους έδωσε στοιχεία που αφορούσαν την κατάληξη ή την διάθεση των εισπράξεων σε μετρητά από πωλήσεις για το δείγμα εσόδων που είχε επιλεχθεί. Επομένως, η PwC δεν ήταν σε θέση να επιβεβαιώσει την πραγματοποίηση, την ακρίβεια και την πληρότητα από τα έσοδα πωλήσεών της.

2) **<u>Παροχή δανείων σε θυγατρικές εταιρείες και συνδεδεμένα μέρη</u>**

Επίσης, η ελεγκτική εταιρεία, όπως και το ξένο Fund QCM με έρευνές του, εντόπισε περίεργες συναλλαγές της εταιρείας με τρίτα μέρη και την παροχή δανείων από την πλευρά της FF προς συνδεδεμένα μέρη και πρώην μέλη του διοικητικού συμβουλίου της. Όμως, τα δάνεια αυτά δεν εμφανίζονταν στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας, με αποτέλεσμα η ελεγκτική να μην έχει την δυνατότητα να επαληθεύσει την ύπαρξή τους, αλλά και πως δεν πραγματοποιήθηκαν παρόμοιες ενέργειες προς άλλες θυγατρικές της ή συνδεδεμένα μέρη της. Ειδικότερα, διαπίστωσε πως η εταιρεία κατά τη διάρκεια του 2018 και του 2019 χορήγησε δάνεια ύψους €41εκατ. σε θυγατρικές της, χωρίς η PwC να λάβει τα απαραίτητα ελεγκτικά τεκμήρια. Η έρευνα, επίσης, έδειξε πως η FF εμφάνιζε ήδη απαιτήσεις από τις θυγατρικές της, τις οποίες είχε χαρακτηρίσει ως μη ανακτήσιμες.

3) **<u>Χορήγηση επιπρόσθετων αμοιβών και παροχών</u>**

Γενικότερα, η γενική συνέλευση κάθε οντότητας συμφωνεί τα ποσά που θα δίνονται για επιπλέον αμοιβές (bonus), καθώς και διάφορες παροχές που θα προσφέρονται στα μέλη του Διοικητικού της Συμβουλίου. Η PwC διενεργώντας τον έλεγχο για την αναμόρφωση των καταστάσεων του 2017, διαπίστωσε πως η εταιρεία υπερέβαινε κατά ένα μεγάλο ποσοστό το εγκεκριμένο από τη διοίκηση ποσό.

4) **<u>Συνέχιση δραστηριοτήτων</u>**

Είναι γνωστό πως η FF βρισκόταν και συνεχίζει να βρίσκεται σε δύσκολη θέση, με τις δανειακές της υποχρεώσεις να είναι αρκετά υψηλές και να καθίστανται

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ληξιπρόθεσμες. Παρόλα αυτά, όμως, η PwC, συμπέρανε πως δεν είχε έρθει σε κάποια συμφωνία με τους πιστωτές της, προκειμένου να μειωθεί το χρέος της προς αυτούς. Ακόμα, δεν είχε έρθει σε επαφή με επενδυτές και διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με σκοπό να εξασφαλίσει χρηματοδότηση ώστε να ανακάμψει και να αρχίσει να αναπτύσσεται και πάλι. Επομένως, σύμφωνα με το πόρισμα της ελεγκτικής, η FF δεν είχε τη δυνατότητα να καλύψει τις υποχρεώσεις της, με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας κατά την οποία είχε συντάξει τις χρηματοοικονομικές της καταστάσεις. Στο ίδιο συμπέρασμα είχε καταλήξει και το QCM, εκφράζοντας την άποψη πως επί σειρά πολλών ετών η εταιρεία παραποιούσε τα οικονομικά της μεγέθη και πλέον βρίσκεται σε αρκετά δύσκολη θέση, που κρίνεται αναμφίβολο αν θα μπορέσει να ανακάμψει.

5) **Εφαρμογή μη αξιόπιστου συστήματος χρηματοοικονομικής πληροφόρησης**

Μέσα από τον έλεγχο και την έρευνα των ελεγκτών, διαπιστώθηκε, εκτός των άλλων, πως υπήρχε αδυναμία εφαρμογής των κατάλληλων συστημάτων εσωτερικών δικλείδων. Το σύστημα δικλείδων εφαρμόζεται κυρίως από το Διοικητικό Συμβούλιο και την Εκτελεστική Διοίκηση κάθε οντότητας. Αποτελείται από μια σειρά διαδικασιών, μέτρων και πολιτικών, που αφορούν ολόκληρη την επιχείρηση και λειτουργούν εκ των προτέρων (ex-ante). Με την σωστή εφαρμογή του συστήματος, η διοίκηση είναι σε θέση να ελέγχει, αλλά και να κατευθύνει τις δραστηριότητες της επιχείρησης, μέσω των οποίων στοχεύει στην επίτευξη των στόχων της. Ο σκοπός της εφαρμογής των δικλείδων είναι η εύλογη διασφάλιση πως η επιχείρηση οδεύει προς τους στόχους της και δεν αποκλίνει από αυτούς. Επομένως, ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικών δικλείδων οδηγεί στον επιτυχή εσωτερικό έλεγχο και στην ελαχιστοποίηση των λαθών. Επιπλέον, ένα σωστό σύστημα θα έδινε τη δυνατότητα στη διοίκηση της οντότητας να συλλέξει αξιόπιστα δεδομένα, ούτως ώστε να καταρτίσει τις αναθεωρημένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις για το 2017, απαλλαγμένες από ουσιώδη σφάλματα, είτε είναι εκούσια, είτε ακούσια. Αντίθετα, η διοίκηση δεν γνώριζε τους παράγοντες που οδήγησαν στην παραποίηση των οικονομικών μεγεθών της, αλλά ούτε και τα υπεύθυνα άτομα που συνέβαλαν στην απόκρυψη των οικονομικών της στοιχείων. . Όμως, παρόλα αυτά η

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

εταιρεία δεν είχε λάβει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να βελτιώσει τα συστήματα εσωτερικού της ελέγχου της, προκειμένου να μην επαναληφθούν παρόμοια λάθη, είτε οφείλονται σε απάτη, είτε σε ακούσια λάθη των υπαλλήλων της.

6) **<u>Διόρθωση των λαθών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων</u>**

Σύμφωνα με τα παραπάνω, κατέστη ανέφικτη από τη πλευρά της διοίκησης η πλήρης αναδρομική διόρθωση των λαθών που βρίσκονται στις ενοποιημένες λογιστικές της καταστάσεις. Επομένως, σαν αποτέλεσμα της μη σωστής διόρθωσης των λογιστικών καταστάσεων, οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας για την χρήση 2017, αλλά και 2016 είναι εσφαλμένες, παρουσιάζοντας παραποιημένα τα οικονομικά της μεγέθη.

7) **<u>Απαιτήσεις και υποχρεώσεις</u>**

Μια ακόμα σημείωση της PwC ήταν πως δεν έλαβε τα απαραίτητα ελεγκτικά τεκμήρια, έτσι ώστε να επιβεβαιώσει ότι το σύνολο των υποχρεώσεών της απεικονίζεται ορθά στις αναθεωρημένες εταιρικές και ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις της. Αντίστοιχα, δεν κατάφερε να συλλέξει επαρκή τεκμήρια προκειμένου να επαληθεύσει πως οι απαιτήσεις της παρουσιάζονται εύλογα. Συγκεκριμένα, τόνισε την ύπαρξη μιας απαίτησης από την μητρική εταιρεία FF προς την θυγατρική της στην Ασία, την FF Group Sourcing Ltd. Το ποσό της απαίτησης άγγιζε τα €10 εκατομμύρια, όμως το περίεργο της υπόθεσης ήταν πως η αντίστοιχη υποχρέωση δεν εμφανιζόταν στις οικονομικές καταστάσεις της θυγατρικής. Με αυτό τον τρόπο, η θυγατρική έδειχνε λιγότερες υποχρεώσεις, παρουσιάζοντας μια καλύτερη, αλλά εικονική εικόνα προς τα έξω.

8) **<u>Ενσώματα Πάγια και Αποθέματα</u>**

Δύο επιπλέον λογαριασμοί στους οποίους εστίασε την προσοχή της η PwC διενεργώντας τον έλεγχο για τις αναθεωρημένες καταστάσεις του 2017 ήταν τα πάγια και τα αποθέματα. Για τον λογαριασμό των παγίων η ελεγκτική έκρινε πως η Folli Follie δεν ήταν σε θέση να προβεί σε απογραφή των παγίων της. Επομένως, δεν γνώριζε ούτε τον αριθμό των παγίων που κατείχε, ούτε την αξία τους, αναδεικνύοντας το πρόβλημα που υπήρχε για πολλά έτη στον όμιλο. Σχετικά με τον

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

λογαριασμό των αποθεμάτων, στο πιστοποιητικό τονίζεται πως η ελεγκτική εταιρεία σχεδίασε και ήθελε να εκτελέσει διαδικασίες συμφωνίας φυσικής απογραφής και των συστημάτων της εταιρείας, με τη διαδικασία της δειγματοληψίας. Ωστόσο, δεν πραγματοποιηθήκαν εν τέλει οι διαδικασίες ελέγχου, επειδή τόσο η μητρική εταιρεία όσο και οι θυγατρικές της δεν τηρούσαν ένα αξιόπιστο σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου της αποθήκης και των αποθεμάτων τους, προκειμένου να εκτελείται μια διαρκής απογραφή.

9) **<u>Συμφωνία Τραπεζικών Λογαριασμών</u>**

Η PwC εντόπισε μια ακόμα παράλειψη που σχετίζεται με τα υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών της εταιρείας. Ο έλεγχος αποκάλυψε πως η FF δεν εφάρμοζε διαδικασία συμφωνίας των υπολοίπων των τραπεζικών της λογαριασμών. Ως απόρροια αυτού, η ελεγκτική εταιρεία δεν ήταν σε θέση να αποκτήσει επαρκή στοιχεία, με σκοπό να επιβεβαιώσει το ύψος των χρηματικών της διαθεσίμων.

10) **<u>Μη επαρκείς γνωστοποιήσεις</u>**

Στο πιστοποιητικό επισημαίνεται, ακόμα, πως η ελεγκτική εταιρεία δεν είχε την δυνατότητα να συλλέξει επαρκή και κατάλληλα τεκμήρια σχετικά με την προετοιμασία και την παρουσίαση των γνωστοποιήσεων, όπως απαιτούν τα πρότυπα. Τονίζει ότι οι γνωστοποιήσεις και οι πληροφορίες για τις οποίες δεν απέκτησε τα απαραίτητα τεκμήρια και παρουσιάζονται στις αναθεωρημένες οικονομικές καταστάσεις της FF σχετίζονται με:

a) Τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της εταιρείας
b) Την επίδραση των αναμορφώσεων των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων για την χρήση 2017
c) Τον έλεγχο της απομείωσης μη περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, καθώς και
d) Τις εκτιμήσεις και τις αρχές που έχει υιοθετήσει η εταιρεία.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου της PwC στην Folli Follie, η πρώτη εντόπισε σημαντικές διαφορές και στο επίπεδο των κερδών, πωλήσεων και των ταμειακών διαθεσίμων που εμφάνιζε η πολυεθνική. Συγκεκριμένα, διαπίστωσε πως στις αναθεωρημένες οικονομικές καταστάσεις για την χρήση 2017, ο όμιλος FF εμφάνισε

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

στην πραγματικότητα ζημίες σε επίπεδο EBITDA (δηλαδή τα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων) ύψους €75,5 εκατ. και καθαρές ζημίες €136,1 εκατ. Όμως, πριν η διοίκηση συντάξει τις αναθεωρημένες οικονομικές της καταστάσεις, στους ισολογισμούς της εμφάνιζε αντίστοιχα κέρδη EBITDA €294 εκατ. , δηλαδή περίπου €370 εκατ. περισσότερα και καθαρά κέρδη €216,8 εκατ., δηλαδή σχεδόν €360εκατ. παραπάνω από την πραγματικότητα. Όμως και οι πωλήσεις του ομίλου ήταν φανερά παραποιημένες, επειδή η FF παρουσίαζε περίπου €1,1 δις περισσότερες. Ειδικότερα, από το €1,4 δις που παρουσίαζε στις καταστάσεις της, στην ουσία υπήρχαν μόνο €359 εκατ. πωλήσεις. Επιπλέον, σημαντική διαφορά παρατηρήθηκε και στα ταμειακά διαθέσιμα του ομίλου, τα οποία ήταν σχεδόν €300 εκατ. λιγότερα, δηλαδή ενώ η FF έδειχνε πως κατέχει €446 εκατ., στην πραγματικότητα κατείχε μόνο €176,6 εκατ.

Λαμβάνοντας, λοιπόν, υπόψη τα ελεγκτικά τεκμήρια που συνέλεξε η PwC και τις πληροφορίες που τις δόθηκαν, ανακοίνωσε στην έκθεσή της πως οι αναθεωρημένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Folli Follie δεν παρουσιάζουν εύλογα από κάθε ουσιώδη άποψη, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) τη χρηματοοικονομική τους θέση, τη χρηματοοικονομική επίδοσή τους, τις καταστάσεις μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων καθώς και τις Ταμειακές Ροές τους. Επομένως, εκφράζοντας ανησυχίες για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων τους, αλλά και τον ελλιπή έλεγχο των συστημάτων τους, η PricewatehouseCoopers κατέληξε σε αρνητική γνώμη. Στη συνέχεια, η ελεγκτική εταιρεία ενημέρωσε τόσο τη Διοίκηση της Folli Follie, όσο και τις κατάλληλες Εποπτικές Αρχές.

Οι αναμορφωμένες οικονομικές καταστάσεις τόσο του ομίλου, όσο και της εταιρείας για την χρήση 01/ 01/ 2017 – 31/ 12/ 2017 παρουσίασαν, επομένως, σημαντικές διαφορές σε σχέση με τα οικονομικά μεγέθη, που είχαν αποτυπωθεί στις καταστάσεις πριν ξεσπάσει το σκάνδαλο και αποκαλυφθεί η απάτη της Folli Follie, η οποία λάμβανε επί χρόνια χώρα. Τα παραποιημένα οικονομικά στοιχεία, τα οποία είχε δημοσιεύσει η εταιρεία, απέχουν αρκετά από την πραγματική εικόνα της Folli Follie, εμφανίζοντας την εταιρεία υπερβολικά επικερδή, ενώ παρουσίαζε ζημίες.

Οι τεράστιες διαφορές στα οικονομικά μεγέθη του ομίλου εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2017

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οικονομικά Μεγέθη	Δημοσιευμένα Μεγέθη	Αναμορφωμένα Μεγέθη
Σύνολο Μη Κυκλοφορούντων	679.740.623	426.501.672
Σύνολο Κυκλοφορούντων	2.095.407.952	368.099.138
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	1.919.231.546	69.553.317
Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων	553.398.641	61.559.453
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων	302.518.388	663.488.040
Κύκλος Εργασιών	1.419.274.262	359.218.392
Λειτουργικά Κέρδη/ (Ζημίες)	260.567.026	(114.928.656)
Κέρδη / (Ζημίες) Μετά από Φόρους	216.820.984	(136.187.685)

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται, τόσο οι πραγματικές, όσο και οι εικονικές οικονομικές καταστάσεις της πολυεθνικής κατά την χρήση 01/ 01/2017 έως 31/12/2017:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ 2017

Οικονομικά Μεγέθη	Δημοσιευμένα Μεγέθη	Αναμορφωμένα Μεγέθη
Σύνολο Μη Κυκλοφορούντων	538.392.398	300.766.679

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Σύνολο Κυκλοφορούντων	407.395.567	272.505.355
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	400.257.478	(25.328.641)
Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων	458.803.384	30.774.709
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων	86.727.104	567.825.965
Κύκλος Εργασιών	147.078.096	135.213.028
Λειτουργικά Κέρδη/ (Ζημίες)	(14.860.340)	(179.509.847)
Κέρδη / (Ζημίες) Μετά από Φόρους	(52.526.494)	(186.975.562)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

8. Η ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ FOLLI FOLLIE

Η αποκάλυψη του αμερικανικού Fund QCM για τις παραποιημένες οικονομικές καταστάσεις που παρουσίαζε η πολυεθνική για πάρα πολλά χρόνια, σύμφωνα με έρευνες και ελέγχους, προκάλεσε πολλές «αναταράξεις» στη Διοίκηση και στο εσωτερικό περιβάλλον της Folli Follie. Ο όμιλος τις τελευταίες δεκαετίες είχε επεκτείνει πέρα από τα σύνορα της Ελλάδας τις εμπορικές της δραστηριότητες. Μέχρι και πριν λίγους μήνες μετρούσε στο χαρτοφυλάκιό της πολλά διάσημα ξένα brands, αποτελώντας πολλές φορές τον μοναδικό τους αντιπρόσωπο στη χώρα μας. Η τιμή της είχε «σκαρφαλώσει» σε υψηλά επίπεδα και παρουσίαζε κέρδη εκατομμυρίων. Ωστόσο, όταν αποκαλύφθηκε η απάτη, με την τιμή της να πέφτει λίγο πιο κάτω από τα €5 Ευρώ και να χάνει την μισή της αξία, άρχισαν να δημιουργούνται προβλήματα και με τις ξένες εταιρείες και πολυεθνικές, τις οποίες αντιπροσώπευε. Τα ξένα Brands τερματίζουν ένα – ένα την συνεργασία τους με την εταιρεία, εφόσον ύστερα από αυστηρούς ελέγχους αποδείχθηκε πως τα οικονομικά μεγέθη της είναι εικονικά και αν δεν βρεθεί κάποια λύση είναι ένα βήμα πριν την χρεωκοπία. Περίπου έξι μήνες αφότου δημοσιεύτηκε η απάτη της, η Folli Follie έχασε τρεις γνωστές μάρκες μόδας, την UGG (εταιρεία παπουτσιών), την Guess (εταιρεία ρούχων) και την Scotch & Soda (εταιρεία ρούχων). Με την πάροδο του χρόνου και με τη δημοσίευση του πιστοποιητικού της PwC, όλο και περισσότερες εταιρείες αποφάσισαν να αποδεσμευτούν από τα συμβόλαιά τους με την Folli Follie και να αναζητήσουν νέους συνεργάτες. Σημαντικά Brands που έχασε η εταιρεία είναι η γαλλική φίρμα μαγιό Vilebrequin και η Samsonite (εταιρεία κατασκευής και εμπορίας αποσκευών για ταξίδια και τσάντες). Σημαντικές απώλειες για τον όμιλο αποτελεί η διακοπή

διανομής για μεγάλες μάρκες με διεθνή παρουσία, όπως είναι τα καλλυντικά COTY και Shisheido, η εταιρεία ένδυσης Calvin Klein και η ιταλική μεγάλη εταιρεία Dolce & Gabbana. Επίσης, τον Δεκέμβριο του 2018, η εταιρεία έχασε τις μετοχές που κατείχε με ποσοστό 35,7% στα Attica Πολυκαταστήματα, εξαιτίας του πλειστηριασμού από την πλευρά των τραπεζών ως ενέχυρο λόγω των χρεών της εταιρείας προς αυτές. Οι απώλειες αυτών των συνεργασιών δυσκολεύουν ακόμα περισσότερο την ήδη κρίσιμη θέση στην οποία βρίσκεται ο όμιλος, επειδή το σχέδιο για την ανάκαμψή της βασιζόταν στις συμμετοχές που κατείχε, στις εμπορικές της δραστηριότητες και στα διάσημα Brands, με τα οποία είχε συνάψει συμβόλαια συνεργασίας διανομής των προϊόντων τους. Πλέον όμως, η άλλοτε μεγάλη εμπορική δραστηριότητα που είχε η εταιρεία διεθνώς, έχει συρρικνωθεί σημαντικά προκαλώντας περισσότερα προβλήματα στη Διοίκηση της, η οποία ψάχνει τρόπους εξυγίανσης, προκειμένου να ανακάμψει και πάλι η εταιρεία.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

9. ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ FOLLI FOLLIE ΜΕ ΤΗΝ ENRON

Η περίπτωση της Folli Follie αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα που συνέβησαν στην Ελλάδα. Κατά καιρούς, όμως, παγκοσμίως έχουν γίνει γνωστά αρκετές υποθέσεις εταιρειών που διέπραξαν απάτη, με τις συνέπειες της αποκάλυψής τους να επηρεάζουν το περιβάλλον γύρω τους, αλλά και τις ίδιες. Ένα από αυτά, το οποίο συντάραξε ολόκληρο τον κόσμο, ήταν η απάτη που διέπραξε η Enron, μια αμερικανική εταιρεία ενέργειας, η οποία αποκαλύφθηκε το 2001. Η ελληνική πολυεθνική, αλλά και η αμερικανική Enron, εμφανίζουν αρκετά κοινά σημεία, κατά τη διάρκεια της επιτυχημένης πορείας τους, η κάθε μια στον κλάδο της, μέχρι την κατάρρευσή τους. Όπως, λοιπόν, η Folli Follie, έτσι και η Enron, παρουσίαζε στις καταστάσεις της μεγάλα κέρδη και η τιμή της μετοχής της έφτανε σε πολύ υψηλά επίπεδα για χρόνια, γεγονότα που σε συνδυασμό με την στρατηγική της εταιρείας, οδήγησαν στη δημοσίευση στο ένθετο της Wall Street Journal. Το συγκεκριμένο δημοσίευμα, ανέφερε πως τόσο η Enron, όσο και άλλες εταιρείες εκμετάλλευσης ενέργειας, χρησιμοποιούσαν μια αμφιλεγόμενη λογιστική αρχή, προκειμένου να παραποιούν τα κέρδη τους. Το 2001 γνωστοποιείται η απάτη που λάμβανε χώρα επί σειρά ετών, χωρίς να την αντιληφθεί κάποια Εποπτική Αρχή. Έτσι, όπως συνέβη και με την ελληνική εταιρεία, η μετοχή της Enron άρχισε να πέφτει απότομα, φτάνοντας προς το τέλος του 2001 ακόμα και κάτω του $1. Όπως αποκαλύφθηκε, η εταιρεία ενέργειας εμφάνιζε υψηλά κέρδη στις οικονομικές της καταστάσεις, ενώ στην πραγματικότητα έως το τέλος του 2000 είχε ζημίες $591 εκατομμύρια και χρέος $628 εκατομμύρια.

Σημαντικός παράγοντας, ωστόσο, στη συνέχιση της διάπραξης της απάτης, αποτέλεσε η τότε μεγάλη ελεγκτική εταιρεία Arthur Andersen, η οποία συμπεριλαμβανόταν στις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου της , τις γνωστές Big 5. Οι ελεγκτές της Arthur Andersen, υπέγραφαν όλες τις εταιρικές εκθέσεις και τις οικονομικές καταστάσεις της Enron για πολλά χρόνια, δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο πως η εταιρεία είναι κερδοφόρα, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των επενδυτών της προς αυτήν. Το αποτέλεσμα από την αποκάλυψη της λογιστικής απάτης της εταιρείας εκμετάλλευσης ενέργεια, ήταν να οδηγηθεί στην πτώχευση, ζημιώνοντας τους μετόχους, τους εργαζομένους, τους πιστωτές της, καθώς και το κράτος. Έκτος από την εταιρεία, όμως, σημαντικές επιπτώσεις είχε και στην ελεγκτική εταιρεία, η οποία τελικά οδηγήθηκε σε διάλυση.

Αντιλαμβάνεται λοιπόν κανείς, πως οι δύο αυτές μεγάλες εταιρείες, δεν διαφέρουν και πολύ μεταξύ τους, όσο αφορά την πορεία τους και τις επιλογές τους, προκειμένου να δείχνουν προς τα ενδιαφερόμενα μέρη ότι παρουσιάζουν καλή χρηματοοικονομική εικόνα και θετικά οικονομικά αποτελέσματα.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

10. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣFOLLI FOLLIE ΜΕ ΜΕΡΙΔΑ ΠΙΣΤΩΤΩΝ ΤΗΣ

Μετά από πολλές συζητήσεις με τους πιστωτές της και τους ομολογιούχους της, αλλά και αναζητήσεις για τρόπους εξυγίανσης, τελικά στις 26 Νοεμβρίου 2019, η Διοίκηση της Folli Follie, ανακοίνωσε την κατ' αρχήν συμφωνία με μια ομάδα πιστωτών της, που αφορά υποχρεώσεις της ύψους περίπου €430 εκατ., δηλαδή όση είναι η ονομαστική αξία του χρέους της. Στη συμφωνία αναφέρεται πως τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας, στο σύνολό τους, θα μεταβιβαστούν σε μια νεοσυσταθείσα εταιρεία (AssetsCo). Η νέα αυτή εταιρεία θα ανήκει 100% στην συγκεκριμένη ομάδα πιστωτών της οντότητας, η οποία θα κατέχει και το 49% μιας άλλης καινούριας επιχείρησης (OpsCo). Επίσης, οι δραστηριότητες της Folli Follie που σχετίζονται με μόδα, καλλυντικά και κοσμήματα θα μεταφερθούν στην OpsCo, της οποίας μέτοχος θα είναι και ο Όμιλος με ποσοστό 51%. Όμως, το σχέδιο αναδιάρθρωσης προκειμένου να υλοποιηθεί, θα πρέπει πρώτα να υπερψηφιστεί από το 66% και πάνω των παρευρισκομένων στην συνέλευση των ομολογιούχων, οι οποίοι θα κρίνουν αν η πρόταση είναι συμφέρουσα για τους ίδιους. Η Folli Follie προέβη σε αυτή την ενέργεια με σκοπό να αναδιαρθρώσει το χρέος της, αποφεύγοντας την πτώχευση και ελπίζοντας να ανακάμψει, συνάπτοντας εξίσου επιτυχημένες συνεργασίες, όπως τα προηγούμενα χρόνια.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

11. ΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ FF

11.1 Αγωγές εναντίον της Πολυεθνικής

Δύο μήνες μετά το ξέσπασμα του σκανδάλου, δηλαδή τον Ιούλιο του 2018, η εταιρεία FF κατέθεσε αίτηση υπαγωγής στο άρθρο 106α του πτωχευτικού κώδικα. Με αυτή την ενέργειά της η Folli Follie πέτυχε δίμηνη προστασία και τον Σεπτέμβριο κατέθεσε εκ νέου αίτηση, η οποία έγινε επίσης δεκτή, κερδίζοντας ακόμα δύο μήνες προστασία. Από τότε η διοίκηση της FF ψάχνει τρόπους διασφάλισης της συνέχισης των δραστηριοτήτων της, αλλά και την ανάκαμψή της. Μετά το αποκαλυπτικό report του QCM και τις εξελίξεις που ακολούθησαν, οι ελληνικές τράπεζες προχώρησαν σε δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων της οικογένειας Κουτσολιούτσου. Επίσης, δεσμεύτηκε και το ποσοστό που κατείχε η οικογένεια στο εμπορικό κέντρο ATTICA, αλλά και στα Καταστήματα Αφορολόγητων Ειδών. Η FF μέσα από τις δραστηριότητές της και την επέκταση της και στο εξωτερικό, είχε καταφέρει να συνεργαστεί με μεγάλα brands και αντιπροσωπείες πολυεθνικών εταιρειών, οι οποίες πλέον διακόπτουν την συνεργασία που είχαν, λόγω της αποκάλυψης της απάτης.

Τον Νοέμβριο του 2018, 56 επενδυτές που είναι μέλη της Ένωσης Ελλήνων Επενδυτών, κατέθεσαν αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. Η κίνηση των επενδυτών είχε σαν στόχο κυρίως τους ορκωτούς ελεγκτές που υπέγραφαν για χρόνια τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου, τη διοίκηση της FF και τους μεγαλομετόχους της. Τον ίδιο μήνα η Folli Follie κατέθεσε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών αίτηση έκδοσης προσωρινής διαταγής για υπαγωγή της σε καθεστώς προσωρινής προστασίας, η οποία απορρίφθηκε. Συγχρόνως, είχαν δεσμευθεί οι θυρίδες και οι τραπεζικοί λογαριασμοί σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που τηρούσαν τα φυσικά πρόσωπα, για τα οποία υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις πως όχι μόνο γνώριζαν για την απάτη, αλλά συμμετείχαν σε αυτήν. Σημειώνεται πως οι υποχρεώσεις της εταιρείας προς τους πιστωτές της

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ήταν στο σύνολό τους, τον ίδιο μήνα του 2018, περίπου μισό εκατομμύριο Ευρώ (€532 εκατομμύρια). Πολλές από αυτές είχαν μετατραπεί σε βραχυπρόθεσμες, οι οποίες έφταναν τα €492 εκατομμύρια, με τις μακροπρόθεσμες να φτάνουν σχεδόν τα €40 εκατομμύρια.

Επιπρόσθετα, τον Ιούνιο του 2019, σχεδόν 130 μέτοχοι της FF, μέλη της Ένωσης Ελλήνων Επενδυτών, κατέθεσαν αγωγές διεκδικώντας συνολικά €4 εκατομμύρια από την εταιρεία, τα εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, την οικογένεια Κουτσολιούτσου και τους ορκωτούς ελεγκτές της.

11.2 Πρόστιμα και Διώξεις κατά της Folli Follie

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Ε.Κ) 20 ημέρες μετά από την αποκάλυψη του ξένου επενδυτικού Fund QCM, έθεσε εκτός διαπραγμάτευσης τη μετοχή της FF, η τιμή της οποίας ήταν και παραμένει μέχρι σήμερα €4,80. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι μια ανεξάρτητη δημόσια Εποπτική Αρχή, η οποία ελέγχει τις Χρηματοοικονομικές Εταιρείες στην Ελλάδα. Ύστερα από δικούς της ελέγχους και τα πορίσματα που είχαν βγει από το Fund QCM, τον οίκο Alvarez & Marsal σχετικά με τις παραποιημένες οικονομικές καταστάσεις και τη διαδικασία της απάτης, καθώς και από το πιστοποιητικό της PwC για τις αναθεωρημένες λογιστικές καταστάσεις του 2017, η Ε.Κ έχει προχωρήσει σε επιβολές προστίμων εναντίον της εταιρείας.

1) Τον Αύγουστο του 2018, 3 μήνες σχεδόν μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου από το QCM, η Ε.Κ επέβαλε πρόστιμο ύψους €4,02 εκατ. στην εταιρεία Folli Follie, καθώς και σε 10 φυσικά πρόσωπα, μέλη της διοίκησης της εταιρείας. Το πρόστιμο αυτό αφορούσε παράβαση της απαγόρευσης χειραγώγησης της Αγοράς, αλλά και παραβάσεις των διατάξεων σχετικά με την παροχή ζητούμενων στοιχείων. Ειδικότερα, η εταιρεία δεν προσκόμισε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς στοιχεία, τα οποία θα επιβεβαίωναν ποσό ύψους €242,5 εκατ., τα οποία περιλαμβάνονταν στα ταμειακά διαθέσιμα των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της FF για τη χρήση 2017. Ως εκ τούτου, το συμπέρασμα της Ε.Κ ήταν πως η Διοίκηση της πολυεθνικής παρείχε ψευδείς και παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με την τιμή της μετοχής της, εμφανίζοντάς την υπερεκτιμημένη.
2) Σχεδόν ένα μήνα αργότερα, τον Σεπτέμβριο του 2018, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς επέβαλε εκ νέου πρόστιμο στην FF ύψους €300.000. Ο λόγος της επιβολής του προστίμου ήταν η ψευδής δήλωση της FF τον Μάιο του

2018, λίγο μετά την αποκάλυψη του Fund, ότι η έκθεση του QCM αποτελούσε σκευωρία και πως δεν υπήρχε τίποτα παραπλανητικό και περίεργο στις λογιστικές καταστάσεις της. Επίσης, και πάλι η Ε.Κ τόνισε πως η εταιρεία προέβη σε παράβαση των διατάξεων αναφορικά με την παροχή ζητούμενων στοιχείων, τα οποία αφορούσαν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας για το έτος 2017.

3) Επιπλέον, τον Νοέμβριο του 2018, επιβλήθηκε ένα ακόμα πρόστιμο στην Folli Follie που άγγιζε τα €20.000, επειδή αποδείχθηκε πως δεν είχε καταρτίσει ορθά τις ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της, όπως ορίζουν τα ΔΠΧΑ.
4) Τον Φεβρουάριο του 2019 το Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων (ΚΕΜΕΕΠ) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), επέβαλε πρόστιμο €10 εκατ. στη Folli Follie. Η αιτία ήταν ο φορολογικός έλεγχος που είχε διενεργήσει στην εταιρεία για την χρήση 2012. Ο έλεγχος, επιβεβαίωσε ότι πραγματοποιήθηκαν παραβάσεις σχετικές με ενδοομιλικές τιμολογήσεις (transfer pricing).
5) Στα τέλη του ίδιου μήνα, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αποφάσισε να επιβάλει ένα υπέρογκο πρόστιμο στην FF ύψους €20.340.000 και σε 10 εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα, που αποτελούν μέλη της διοίκησής της. Ο λόγος της τιμωρίας αφορούσε πάλι τις παραβάσεις για απαγόρευση της χειραγώγησης της Αγοράς μέσω των ετήσιων λογιστικών καταστάσεών της, αλλά αυτή τη φορά για την χρήση 2016.
6) Οχτώ (8) μήνες αργότερα, τον Οκτώβριο του 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αποφάσισε πως θα πρέπει να επιβληθεί στην εταιρεία μια επιπλέον ποινή. Το πρόστιμο ήταν συνολικού ύψους €8 εκατ., όμως δεν αφορούσε μόνο την εταιρεία. Ειδικότερα, επέβαλε πρόστιμο €2,5 εκατ. στον Τζώρτζη Κουτσολιούτσο, πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της Folli Follie, €500.000 στην ίδια την εταιρεία και €5 εκατ. στον Chiu Chuen Law. Ο Chiu Chuen Law είναι Διευθυντής και μέλος Διοικητικών Συμβουλίων σε θυγατρικές της FF. Το πρόστιμο των €8 εκατ. αφορούσε εξίσου, όπως όλα όσα έχουν επιβληθεί από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, παραβάσεις της απαγόρευσης χειραγώγησης της Αγοράς.

Εκτός όμως από τα πρόστιμα που έχουν επιβληθεί στην εταιρεία FF αλλά και

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

σε διοικητικά της μέλη, εξαιτίας παράνομων χειρισμών της σε θέματα παραποίησης των οικονομικών της καταστάσεων και παραβάσεις των διατάξεων, έχουν αποδοθεί και ορισμένες κατηγορίες για απάτη προς αυτούς. Συγκεκριμένα, ο οικονομικός εισαγγελέας ξεκίνησε την διεξαγωγή έρευνας τον Ιούνιο του 2018, μετά την μηνυτήρια αναφορά της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Η αναφορά σχετιζόταν με την μη παροχή ζητούμενων στοιχείων από την FF και την παρεμπόδιση ελέγχου, ο οποίος έλαβε χώρα μετά την δημοσιοποίηση του Fund, που αναφέρεται σε παραποιημένα οικονομικά μεγέθη που εμφάνιζε η εταιρεία. Οι κατηγορίες απευθύνονται σε δέκα (10) μέλη της Διοίκησης της FF και σχετίζονται με απάτη σε βάρος του επενδυτικού κοινού και για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ξέπλυμα μαύρου χρήματος). Η δίωξη του οικονομικού εισαγγελέα στρέφεται εναντίον του ιδρυτή και πρώην Προέδρου της Folli Follie, Δημήτρη Κουτσολιούτσο, της συζύγου του και πρώην Αντιπροέδρου της εταιρείας, Κατερίνας Κουτσολιούτσου, του γιου τους και πρώην Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας, Τζώρτζη Κουτσολιούτσο, του Οικονομικού Διευθυντή της εταιρείας, του ορκωτού λογιστή της που υπέγραψε τις οικονομικές καταστάσεις για την χρήση 2017, Γιώργου Βαρθαλίτη, τριών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της FF, του Επικεφαλής του Λογιστηρίου και τέλος του Επικεφαλής του ομίλου στην Ασία. Για τα προαναφερθέντα φυσικά πρόσωπα έχει εκδοθεί απόφαση για δέσμευση των τραπεζικών τους λογαριασμών, των θυρίδων τους και των συνολικών χρηματοπιστωτικών προϊόντων που κατέχουν. Επίσης, εξαιτίας της κρισιμότητας των κατηγοριών, έχει απαγορευτεί η έξοδος από την χώρα για όλους τους κατηγορούμενους.

Επιπρόσθετα, στα μέσα Δεκεμβρίου 2019, ασκήθηκαν εκ νέου κακουργηματικές διώξεις εις βάρος δεκαέξι ανθρώπων, οι οποίοι συμμετείχαν στην πολύχρονη απάτη της FF και αφορούσαν την περίοδο από το 2009 έως και το πρώτο τρίμηνο του 2018. Συγκεκριμένα:

- Οι Δημήτρης και Τζώρτζης Κουτσολιούτσος, Έλληνας οικονομικός διευθυντής της εταιρείας, ο επικεφαλής, η υπεύθυνη των οικονομικών, καθώς και ένας υπάλληλος στη θυγατρική της Ασίας, διώκονταν για διεύθυνση, συγκρότηση και ένταξη σε εγκληματική οργάνωση.
- Για κακουργηματική πλαστογραφία, η οποία αφορά κατασκευή αλλά και χρήση πλαστών τραπεζικών στοιχείων, που χρησιμοποιήθηκαν

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

προκειμένου να παραποιηθούν τα οικονομικά αποτελέσματα του ομίλου, διώκονταν 3 άτομα από το εξωτερικό, ο οικονομικός διευθυντής, ένας μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και ένας υπάλληλος της εταιρείας.

- Επίσης, ο Δημήτρης Κουτσολιούτσος, όπως και ο γιος του, Τζώρτζης κατηγορήθηκαν για ηθική αυτουργία στην προαναφερθείσα πλαστογραφία.
- Τέλος, ασκήθηκαν κακουργηματικές διώξεις στον Δημήτρη Κουτσολιούτσο, στον γιο του, στη σύζυγό του, Κατερίνα, καθώς και σε όλα τα μέλη (10) του ΔΣ της εταιρείας για χειραγώγηση, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2016-2017.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

12. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η δημοσίευση της έκθεσης του επενδυτικού Fund QCM τον Μάιο του 2018, σχετικά με την απάτη και την παραποίηση τόσο των εταιρικών όσο και των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Folli Follie (ABEE), το οποίο χαρακτήριζε την μετοχή της υπερτιμημένη, προκάλεσε καταιγιστικές εξελίξεις στην πορεία του ομίλου. Το QCM αποκάλυψε μέσω της έρευνάς του τον τρόπο που η Διοίκηση της εταιρείας κατάφερνε τόσα χρόνια να παραποιεί τα οικονομικά μεγέθη της και να αυξάνει όλο και περισσότερο την αξία της και την τιμή της μετοχής της στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Οι ευθύνες για αυτήν την μεγάλη απάτη είναι πολλές και απευθύνονται σε πολλά πρόσωπα, όχι μόνο εντός, αλλά και εκτός της εταιρείας. Πρώτα από όλα, ευθύνες επιρρίπτονται στα διοικητικά μέλη της εταιρείας στην Ελλάδα, αλλά και στην Κίνα, όπου από τη θυγατρική της σε εκείνη την αγορά, περνούσε ο μεγαλύτερος όγκος πωλήσεων του ομίλου. Η Διοίκηση της Folli Follie ακολουθούσε επί πολλά έτη μια τακτική απόκρυψης των ζημιών της, αλλά και της συρρίκνωσης των σημείων πώλησής της. Μέσα από τις εικονικές λογιστικές καταστάσεις της, η εταιρεία εμφάνιζε υπερτιμημένα κέρδη και υπέρογκες πωλήσεις, αυξάνοντας με αυτόν τον τρόπο την αξία της, προσελκύοντας ξένους επενδυτές και διάσημα brands.

Το βασικό ερώτημα, όμως που τίθεται αφορά τον ρόλο του ορκωτού ελεγκτή που είχε επιλέξει η εταιρεία για να υπογράφει τις καταστάσεις της. Η επιλογή μιας μικρής ελεγκτικής εταιρείας από μια πολυεθνική, όπως είναι η Folli Follie, δημιουργεί ερωτήματα στο κατά πόσο ο ορκωτός ελεγκτής είχε άγνοια της απάτης. Ο ορκωτός είχε χρόνια σχέση συνεργασίας με την εταιρεία, το οποίο απαγορεύεται σύμφωνα με

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

τα πρότυπα, αλλά παρόλα αυτά δεν είχε καταλάβει την τεράστια απάτη που πραγματοποιούσε η ελεγχόμενη εταιρεία. Αντίθετα, υπέγραφε τις οικονομικές της καταστάσεις, χωρίς να αναφέρει στην έκθεσή του τυχόν παρατηρήσεις σχετικά με την δράση του ομίλου. Επίσης, ερωτήματα αναφορικά με την αποτελεσματικότητα του ελέγχου στη Αγορά της Ασίας είχαν δημιουργηθεί, εξαιτίας της ύπαρξης δύο μόνο υπαλλήλων στην επιλεχθείσα ελεγκτική εταιρεία.

Πλέον ο όμιλος, με συνεργάτη δύο από τις Big Four, η μία για τον έλεγχο των καταστάσεών της και η δεύτερη για το σχέδιο αναδιάρθρωσής της, έχει έρθει σε κατ' αρχήν συμφωνία με μια ομάδα πιστωτών της, προκειμένου να αναδιαρθρωθεί το χρέος της. Η Folli Follie έχει σαν σκοπό να επεκτείνει και πάλι τις δραστηριότητές της διεθνώς, αυξάνοντας την αξία της, αλλά συγχρόνως ενισχύοντας και την φήμη της, προσελκύοντας ξανά μεγάλους επενδυτές και κερδίζοντας την εμπιστοσύνη των ομολογιούχων, των πιστωτών, των εργαζομένων και των πελατών της.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Καραμάνης Κωνσταντίνος, 2008, Καθηγητής Λογιστικής, Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σύγχρονη Ελεγκτική, Θεωρία και Πρακτική Σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα

www.follifollie.com
www.ft.com
www.qcmfunds.com
www.bloomberg.com
www.capital.gr
www.naftemporiki.gr
www.cnn.gr
www.kathimerini.gr
www.newsbomb.gr
www.iefimerida.gr
www.tanea.gr
www.in.gr
www.liberal.gr
www.documentonews.gr

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS AND BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ